

Strandingsmuseets Venner

Støtteforening for Strandingsmuseum St. George

Holstebro den 26.11.09

Beslutningsgrundlag for et statsanerkendt § 15 Strandingsmuseum St. George i Thorsminde.

Kontakt:
Strandingsmuseets Venner
Formand
Poul A. Christensen
Johan Skjoldborgsvej 11
7500 Holstebro
Tlf.: 9749 1803
Mail: poulchristensen@os.dk

Indholdsfortegnelse

Bilag

1. Begrundelse for at Strandingsmuseum St. George godkendes som et statsanerkendt § 15. museum.
2. Strandingsmuseum St. George - arbejdsplan.
3. Udbygningsplaner for et selvstændigt Strandingsmuseum St. George.
 - A. Monument og mindepark for Jyllandsslaget
 - B. Udbygning med tårn, 3XN og H. Lindquist arkitekter
 - C. Projektets økonomi.
 - D. Udstillings tegninger, Kvorning.
 - E. Udstillings temaer
4. Museumsfagligt ansvarsområder for Strandingsmuseum St. George.
5. Vedtægter for den selvejende institution Strandingsmuseum St. George.
6. Den selvejende institution Strandingsmuseum St. George.
7. Regnskab 2007, 2008 og budget 2009,2010 for Strandingsmuseum St. George.
8. Diverse.

Begrundelse for at Strandingsmuseum St. George i Thorsminde godkendes som et selvstændigt §15 museum.

Museet er den eneste af sin art i Danmark, og beskæftiger sig med emner, som ingen andre museer varetager. Her kan kort nævnes den store udstilling om genstandene fra det engelske linjeskib St. George fra den hidtil største undervandsarkæologiske udgravning i Danmark.

Første verdenskrig og historien om Jyllandsslaget og den historiske ankerpark med forskning i ankerets historie findes ikke andre steder.

Strandingsmuseet er et ud af kun fem museer i hele den midtjyske region, der er udnævnt som en national seværdighed.

Strandingsmuseet har allerede nu meget stor national- og international interesse. Det er et museum, som rækker langt ud over de kommunale og regionale grænser, hvilket også illustreres af en underskriftindsamling, hvor mange har tilkendegivet deres tilslutning til et selvstændigt §15 Strandingsmuseum.

Strandingsmuseet har det marinarkæologiske ansvar for et meget stort område, nemlig fra den dansk/tyske grænse til Limfjorden med de vestjyske fjorde og vandløb samt det meste af Nordsøen.

Strandingsmuseets Venner ønsker et selvstændigt Strandingsmuseum med egen bestyrelse og ledelse. Vi ønsker at videreudvikle og fremtidssikre dette museum. Vi har som mål at få minimum 100.000 besøgende på Strandingsmuseet hvert år, når de samlede fremtids planer er gennemført.

Strandingsmuseet er en perle i Vestjylland og havde tidligere over 67.000 gæster om året.

Aktiviteterne og udviklingen på museet, har stået stille i flere år, og besøgstallet er nede på omkring 23.000 om året. Et meget drastisk og unødvendigt fald, hvilket bl.a. skyldes manglende markedsføring af museet!

Vi frygter derfor, at der under Holstebro Museum ikke vil ske nogen udvikling på Strandingsmuseet. Den ansatte marinearkæolog kan for øvrigt ikke udrette marinarkæologiske dykninger alene, da der skal mindst tre mand til at udføre en lovlig dykning/marinarkæologisk undersøgelse. Strandingsmuseet har i dag opbakning fra dykkerfirmaet JD Contractor A/S, Holstebro ved undersøgelser.

En selvstændig bestyrelse og ledelse på Strandingsmuseet vil i høj grad bruge de entusiaster og de ildsjæle, der er i området. Og en ny bestyrelse vil allerede med den nuværende indtægt og inklusive det nye statstilskud, som et selvstændigt § 15 museum vil aktivere, kunne ansætte en historiker, udpege en daglig leder, ansætte en forvalter udover den allerede ansatte marinarkæolog samt øvrige nuværende personale.

Dette bevirker, at museet for første gang vil have ansatte nok til at kunne lave egentlige marinarkæologiske undersøgelser.

Der vil også være ressourcer til at håndhæve det egentlige marinarkæologiske ansvar, hvor der er

mulighed for mange rekvirerede opgaver, som kan betale nye projektansatte marinarkæologer. Det er et område museet ikke hidtil har udnyttet/varetaget på trods af kompetencen.

Der vil blive arbejdet meget på at udvikle og synliggøre museet og marinarkæologien, med deraf følgende flere besøgende på museet.

Ud over at museet skal profilere sig på nye fund og egne særudstillinger, skal der laves arrangementer for skoler, institutioner og andre grupper. Der skal udsendes rapporter over de marinarkæologiske undersøgelser og udgives skrifter og bøger om museets temaer.

Bestyrelsen vil arbejde meget aktivt på, at museet udbygges med et tårn til roret, lokaler til særudstillinger og foredrag samt mere udstilling om det store og vigtige emne om Jyllandsslaget og første verdenskrig.

Vort store projekt om et monument og mindepark om verdenshistoriens største søslag, Jyllandsslaget, kobles som noget naturligt ind under Strandingsmuseet.

Alt dette skal være med til at give langt flere turister og besøgende i området. Ligesom det vil resultere i oprettelse af flere stillinger på museet.

Begrundelser for selvstændig Strandingsmuseum punktmæssigt:

- Der er behov for en styrkelse af de marinarkæologiske aktiviteter i Nordsøen og vandområderne i Vestjylland. Det gælder både i forbindelse med at fortælle og formidle historien om strandinger og forlis på vestkysten, men i lige så høj grad for at dække det marinarkæologiske ansvar mht. etablering af nye havvindmølleparker, råstofindvinding og lign. i forhold til både undersøgelser, formidling og internationalt samarbejde.
- Erfaringerne fra eks. Vikingeskibsmuseet i Roskilde viser, at dette bedst sikres gennem et specialiseret museum med fokus på maritim historie og marinarkæologi. Vikingeskibsmuseet har således et markant højere aktivitetsniveau i forhold til bl.a. eksternt finansierede undersøgelser i forbindelse til vandbygningsværker og råstofindvinding end det nuværende Holstebro Museum.
- Vikingeskibsmuseet modtager årligt et endog meget stort millionbeløb fra bygherrer i forbindelse med vandbygningsarbejder, hvor Holstebro Museum intet har modtaget. Strandingsmuseet marinearkæologiske ansvar dækker allerede i dag et meget stort geografisk område, hvor ansvaret for de øvrige arkæologiske opgaver ligger hos lokale museer. Holstebro Museum har således vist sig ikke at være i stand til at forvalte denne store opgave for 14 kommuner og 2 regioner med tilhørende meget store havområder.
- Der er ingen faglige synergier eller overlap mellem Holstebro Museum og Strandingsmuseet. Interessekonflikterne er derimod betydelige, og de administrative besparelser begrænsede.
- Oplagt samarbejdspartner for den marinarkæologiske uddannelse på Syddansk Universitet, og i det hele en attraktiv samarbejdspartner for interessenter i forbindelse med det maritime og marinarkæologiske, og dermed også gode muligheder for ekstern finansiering.
- Et selvstændigt Strandingsmuseum vil være et meget stort aktiv for turismen i det vestjyske, og et stærkt omdrejningspunkt for udvikling af nye aktiviteter i den vestligste del af kommunen.

Direktør Gert Normann,

J D Contractor A/S, Holstebro

Bilag 2

Arbejdsplan Strandingsmuseum St. George, Thorsminde

Ikke meget i arbejdsplanen for 2006-2010 er gennemført, hvorfor arbejdsplanen vil danne grundlag for arbejdsplan 2011-2014.

I den nye arbejdsplan vil følgende endvidere blive planlagt gennemført:

- Udbygning med tårn til Roret fra HMS. St. George.
- Udbygning med udstillingslokaler til Jyllandsslaget.
- Udbygning med særudstillingslokale / foredragssal.
- Oprettelse af marinarkæologisk forskningscenter.
- Etablering af monument og mindepark for Jyllandsslaget.

Marinarkæologi og Nyere tid 2 på Strandingsmuseum St. George og Marinarkæologisk Center 2006-2010

Udarbejdet af museumsdirektør Maiken Hansen og afdelingsleder Lars Froberg Mortensen juli-august 2005

Nyere tids kulturhistorie II

Strandingsmuseum St. Georges første museumsbygning stod færdig i 1992. Allerede i midten af 1990'erne stod det dog hurtigt klart, at bygningen var for lille. I sommeren 2001 genåbnede museet således i nye og større bygninger. Grundlaget for denne hastig ekspanderende udvidelse var/er den kontinuerlige indsamling af genstande fra vraget af St. George. I forbindelse med udvidelsen i 2001 fik museet tildelt det marinarkæologiske ansvar for vestkysten og fjorde i Ringkøbing og Viborg Amter. I forbindelse med bjærgningen af roret fra St. George er det blevet klart, at museet nu skal i gang med en tredje udbygning. Man planlægger et udstillingstårn på 15 m, så roret kan udstilles vertikalt. Lokalplanen forventes vedtaget i oktober 2005 og byggeriet forventes igangsat senest ved indgangen til 2006.

2. Generel beskrivelse af museets samling

Museets hovedsamling/udstilling består af de tusindvis af genstande, som gennem tiden er blevet hævet fra vraget af St. George. Samlingen må betragtes som unik udenfor England. I 1980'erne og 1990'erne blev der iværksat undersøgelseskampaner pga. destruktion af vraget. Disse dykkerkampaner frembragte størstedelen af museets samling fra St. George vraget. Genstandene går lige fra Wedgewood fajance, flaske, glas og silkeundertøj til 12-punds kanoner, håndvåben, dæksplanker og ankre. Derudover har museet en samling omkring det danske redningsvæsen, andre vrage og strandinger på vestkysten samt en stadig voksende samling omkring søslag og vrage fra 1. verdenskrig i Nordsøen. På museets udenoms arealer er der opstillet en ankerpark (skulpturpark), hvor ankernes historie bliver vist. Desuden er der udenfor opstillet tårnet fra den tyske ubåd U20, som i 1915 sænkede det amerikanske passagerskib Lusitania. Senest er 105 mm kanonen fra den tyske ubåd U59 (også fra 1. verdenskrig) opstillet ved ubådstårnet.

Nøgleord: Englandskrigen, St. George, Defence, Nordsøen, kysten, strandinger, forlis, redningsvæsen, 1. verdenskrig, U20, Jyllandsslaget, anker

3. Forskning, undersøgelser og indsamling

Museets ressourcer har gennem den sidste planperiode være fokuseret på nye udstillinger, tekster, magasin, konserveringer, oprettelsen af Marinarkæologisk Center samt optagning og konservering af roret fra St. George. For den næste planperiode gælder det især bearbejdning af genstandene fra St. George og Defence samt 3. etape af udbygningen. Til førstnævnte projekt er søgt og fået i alt 180.000 kr. fra Bendixfonden til frikøb af Lars Froberg Mortensen. Til sidstnævnte projekt er netop søgt 2.1 mio. til start af anlæg til tårnet.

4. Museets faglige personale, nyere tid:

Museets faglige personale består af afdelingsleder / museumsinspektør Lars Froberg Mortensen, som er cand.mag. med hovedfag i Middelalderarkæologi og suppleringsfag i Informationsvidenskab. Afdelingslederen varetager alle perioder med assistance fra Ringkøbing Museum.

1.B. Plandel. Planlægningens indhold Forskning, undersøgelser og indsamling.

Strandingsmuseum St. George – Marinarkæologisk Center vil i de kommende år fortsætte og intensivere ressourcerne i det spor, som er blevet lagt i de forgangne år. Det overordnede sigte er at etablere en bevidsthed og formidle viden om Nordsøens og kystens kulturhistorie. Dette sker ved stadige marinarkæologiske besigtigelser og undersøgelse af de marine områder i såvel Nordsøen, Ringkøbing Fjord, Limfjorden og de ferske søer og vandløb.

Planlagte projekter:

Monografi over de engelske linieskibe St. George og Defence og 1. verdenskrig i Nordsøen

Særudstillinger

I den forløbne planperiode har museet haft 7 særudstillinger
For den næste periode er der *foreløbig* planlagt 5

Nordsøens Aktører -> Havet har til alle tider været det samlende element i Danmarks historie.

Nordsøen har gennem de sidste 1500 år været transportvejen fra Danmark og ud i verden. Nordsøen har og er stadigvæk porten til verden. Utallige søfolk og fiskere har haft og har stadig deres udkomme på og i dette farvand. Med udnyttelsen af Nordsø olien har Nordsøen fået endnu en aktør – Borerigerne på oliefeltene.

Nordsøen har også været skueplads for verdenskrigene, hvilket utallige vrage vidner om.

Nordsøen og Renæssancen -> I forbindelse med Renæssance året planlægger museet at lave en lille særudstilling omkring Chr. IV flåde ved vestkysten under Svenskekrigen. Der vil ligeledes i denne udstilling tages fat på datidens kartografi, som netop under Chr. IV får et opsving. Bl.a. Kartografen Johannes Meyer udmærker sig ved nogle nye opmålinger af Jyllands Vestkyst.

Kirkeskibe -> kulturhistorien bag ophængningen af skibsmodeller i danske kirker – et dansk fænomen? Årsager til ophængning af skibsmodel kunne være: standsgaver, mindegaver, taknemmelighedsgaver eller udsmykning. Findes der en lokal vestjysk tradition?

Kystens kendemærker -> Fyrtårne og bøker. Den jyske vestkysts kendetegn er for mange de kuperede sandklitter. For skibsfarten er fyrtårne og bøker dog væsentlige kendemærker ved sejladsen af en af verdens farligste kyster.

Malerier med temaet "strandinger" -> Havets til tider dramatiske brølen har gennem alle tider været til inspiration i dansk malerkunst. En retrospektiv udstilling af malerier af strandinger og forlis på kysten vil vise, hvorledes havet er blevet opfattet. Strandingsmuseet er ved at samle en lille samling af malerier med strandings motiver.

Planlagte projekter:

1. Museets akronym: STG

2. Titel

Monografi over de engelske lineskibe St. George og Defence

3. Emnemæssige indhold

Med udgangspunkt i en beskrivelse og gennemgang af alle de fund, som museet har fra St. George og Defence ønskes en beskrivelse af skibene, mandskabet, den daværende politiske situation i Europa – særlig Englands og Danmarks situation, tragediens efterspil etc.

4. Formål

Ved en gennemgang af genstande og med forskellige forfatteres bud på overnævnte vil der fremkomme et mere nuanceret "portræt" af begivenhederne og samtidig vil der komme en længe ventet grundbog om historien omkring St. George og Defence.

5. Perspektiv i forhold til dels tidligere undersøgelser, dels hovedtemaerne i museets ansvarsområde.

Monografien er første større planlagte udgivelse i forbindelse med museets hovedsamling og udstilling – St. George og Defence. Monografien vil dels opsamle 'gammel' viden og dels bibringe med ny viden - eks. gennemgangen af museets skomateriale fra St. George. En sådan tilgang til museets primære samling vil give museet unik viden og kendskab til tidens maritime karakteristika, hvilket vil kunne bruges i museets marinarkæologiske center.

6. Praktisk gennemførelse

Genstandene fra St. George og Defence vil blive beskrevet og digitaliseret for dernæst at blive lagt ud på Internettet via museets hjemmeside. Dette vil lette adgangen til genstandene. Forskellige relevante forskere, museumsfolk og andre eksperter samt studerende vil blive bedt om at skrive et kapitel eller to om vedkommendes specifikke speciale. Den 'daglige' ledelse skal afdelingslederen på Strandingsmuseum St. George stå for. Projektet skal afsluttes med udgivelsen af monografien samt et internationalseminar.

7. Varighed og gennemførelsestidspunkt

Monografien tænkes udgivet indenfor 2009 udgang

8. Intern arbejdskraft

Afdelingsleder / Museumsinspektør Lars Froberg Mortensen

9. Ekstern arbejdskraft

Der skal ansættes en cand. mag eller stud.mag til genstandsbeskrivelsen og digitalisering

10. Samarbejdspartnere

Primært Studerende fra Syddansk og Århus Universitet

11. Finansiering

Fondsmidler m.m.

12. Evt. forventede erhvervelser i hovedtræk

Erhvervelser tilsigtes ikke ud over viden

13. Forventet afrapportering

Publikation

14. Nøgleord

St. George. Defence, Englandskrigen, Nordsøen, kysten, mandskab, soldater

Planlagte projekter:

1. Museets akronym

STG

2. Titel

1. Verdenskrigs søkrig i Nordsøen

3. Emnemæssige indhold

En registrering, beskrivelse og dokumentation af vrage og andre efterladenskaber fra 1. verdenskrig indenfor dansk terrortital farvand.

4. Formål

1. verdenskrigs søkrig i Nordsøen er satsningsområde for Strandingsmuseum St. George

5. Perspektiv i forhold til dels tidligere undersøgelser, dels hovedtemaerne i museets ansvarsområde.

En registrering, beskrivelse og dokumentation af vrage og andre efterladenskaber fra 1. verdenskrig indenfor dansk terrortital farvand vil tilføjer ny viden til de senere udstillinger og skrifter som museet i fremtiden vil producere. Strandingsmuseum St. George vil være det eneste museum i Danmark der beskæftiger sig specifikt dette emne.

6. Praktisk gennemførelse

Registreringen, beskrivelserne og dokumentation af vrage og andre efterladenskaber vil ske løbende, når vejr, frivillig mandskab og tiden passer sammen.

7. Varighed og gennemførelsestidspunkt

Dette er en del af museets satsningsområde og derfor under løbende udvikling

8. Intern arbejdskraft

Afdelingsleder / Museumsinspektør Lars Froberg Mortensen

9. Ekstern arbejdskraft

Frivillige

10. Samarbejdspartnere

JD Contractor A/S ved Gert Normann

11. Finansiering

Intern og Fonde m.m.

12. Evt. forventede erhvervelser i hovedtræk

Nye genstande til museets samling samt et stort arkiv med positioner.

13. Forventet afrapportering

Film, multimedia samt artikler i diverse skrifter og årbøger

14. Nøgleord

1. Verdenskrig, Tyskland, England, Nordsøen, Kysten, Ubåd, Miner, Jyllandslaget, Mandskab, Soldater, U20

Bilag 3

Strandingsmuseets Venner

Støtteforening for Strandingsmuseum St. George

Holstebro, den 15. november 2009.

Udbygningsplaner for et selvstændigt Strandingsmuseum St. George i Thorsminde.

INDLEDNING.

Holstebro Byråd har på sit møde den 10. november 2009 vedtaget at anmode Kulturministeren om, at Strandingsmuseum St. George gøres til et selvstændigt statsanerkendt § 15 museum i henhold til Museumsloven.

I den forbindelse er der udarbejdet et projekt omfattende udbygning af Strandingsmuseum St. George i Thorsminde på den jyske vestkyst. Udbygningen omfatter et tårn til roret fra det engelske linjeskib HMS St. George, det eneste tilbageværende af sin slags, samt udstillingslokaler til formidling af hændelser under 1. Verdenskrig, herunder Jyllandsslaget – verdenshistoriens største søslag. Endvidere omfatter udbygningen et kombineret særudstillingslokale og foredragssal.

Udstillingsopbygningen vil blive foretaget i et samarbejde mellem midlertidigt ansat(te) projektmedarbejder(e) med fornøden baggrund i det museumsfaglige og viden om udstillingsvirksomhed og firmaet Kvorning design og kommunikation, der er kendt som Danmarks bedste udstillingsarkitekt med særdeles anerkendte opgaver både nationalt og internationalt.

Projektet omfatter tillige et monument og mindepark for verdenshistoriens største søslag – Jyllandsslaget samt etablering af et marinarkæologisk forskningscenter.

THORSMINDE.

Thorsminde by har ca. 500 indbyggere, som fortrinsvis har levet af havnen og fiskeriet, men på grund af omstruktureringen i fiskeriet er arbejdspladserne inden for faget de senere år reduceret betydeligt. Thorsmindes placering midt i den barske vestjyske natur ved havet, fjorden, slusen og med fine badestrande har gjort, at turismen i de senere år har fået større og større betydning som erhverv i lokalområdet. Hertil skal også ses Strandingsmuseet med tilhørende aktiviteter som turistmål.

STRANDINGSMUSEUM ST. GEORGE.

Strandingsmuseet er etableret på baggrund af optagne fundgenstande fra de to engelske linjeskibe HMS St. George og HMS Defence, der strandede ud for kysten ved Thorsminde juleaften 1811. Ved strandingerne mistede mere end 1300 mennesker livet. Strandingsmuseet blev åbnet i 1992 i en bygning på 400 m². Det første år efter åbningen var der mere end 65.000 besøgende.

I år 2001 blev museet udvidet med ca. 800 m², hvorefter der opnåedes plads til virkeligt af kunne fremvise nogle af de mange fund fra de to linjeskibe.

Arkitektfirmaet C. Lindquist, Ringkøbing, har stået for tegninger og forestået det samlede byggeris opførelse.

Museets udstillingsopbygninger tillige med selve museumsbyggeriet er både nationalt og internationalt anerkendt. Besøgstallet blev efter udbygningen øget væsentligt fra et ellers nedadgående besøgstal. Besøgstallet har i dag stabiliseret sig på knap 25.000 besøgende pr. år, hvilket er sket uden en egentlig markedsføringsindsats. Dette aspekt vil fremover blive væsentligt opprioriteret. Museet er nu med tilskud fra Strandingsmuseets Venner medinddraget i en video produceret af Turistgruppen Vestjylland, som sendes til samtlige danske og udenlandske turister, der søger feriebolig i det vestjyske.

Videre er der af støtteforeningen – i samarbejde med en stor international virksomhed – foretaget reklameindslag i TV 2 for Strandingsmuseet i sommeren 2009 og i efteråret 2009. Reklamefremstødene har medført et tiltagende besøgstal på Strandingsmuseet.

Efter udbygningen af Strandingsmuseet i 2001 tillagde Kulturarvsstyrelsen – gennem Ringkøbing Museum – Strandingsmuseet det marinarkæologiske ansvar for området fra Bulbjerg i nord til den dansk tyske grænse i syd og indtil den jyske højderyg.

Strandingsmuseet med restaurant og øvrige omkring værende aktiviteter m.v. er i høj grad medvirkende til at Thorsminde besøges af et stort antal turister – både danske og udenlandske turister.

Det skal nævnes, at den tidligere britiske ambassadør i Danmark, David Frost, besøgte Strandingsmuseet i 2007, og var meget betaget af museet, dets indhold og de tanker og den indsats, der var gjort for de mange omkomne engelske søfolk. Som det blev givet udtryk for af ambassadøren: "Et stykke engelsk historie på dansk jord med tanke på menneskelighed - og venskab". Ambassadøren kunne således anbefale museet og dets videre virke.

Det bør videre nævnes, at Strandingsmuseets Venner i flere år har haft et tæt samarbejde med den britiske organisation The Nelson Society.

Den nuværende engelske ambassadør, Nick Archer, har i øvrigt meldt sin ankomst til museet for nærmere at betragte stedet, herunder tillige at blive nærmere orienteret om det nedenfor anførte projekt.

MONUMENT OG MINDEPARK FOR JYLLANDSSLAGET – VERDENSHISTORIENS STØRSTE SØSLAG.

En arbejdsgruppe under Strandingsmuseets Venner har udarbejdet en rapport over "Verdenshistoriens største søslag, Jyllandsslaget". Rapporten foreslår etablering af et monument og en mindepark for det nævnte søslag, hvor mere end 9000 personer omkom på én dag. Slaget fandt sted den 31. maj 1916 i Nordsøen, hvor den tyske højsøflåde og den britiske flåde, Grand Fleet, tørnede sammen. Slaget involverede 250 krigsskibe og mere end 100.000 mand. Ved dagens slutning var der sænket 25 krigsskibe med tab af det foran nævnte antal søfolk.

Strandingsmuseets Venner finder, at den omtalte begivenhed bør have sit minde – i sammenhæng med Strandingsmuseum St. George. Monumentet tænkes opført som et center med behørig hensyntagen til historien. Projektets realisering må forventes at øge besøgstallet i Thorsminde, og derved tillige betyde en større tilstrømning til Strandingsmuseet. Projektet forventes realiseret gennem tilskud fra særligt Region Midtjylland og gennem EU midler. Regionen er orienteret om projektet, og derfra er der rettet henvendelse til EU-kontoret i Bruxelles.

Senest har Region Midtjylland stillet en selvstændig konsulent til rådighed for Strandingsmuseets Venner med henblik på at udarbejde en strategi for det videre arbejde for at få gennemført projektet. Konsulenten er kendt inden for museumsverdenen og i Kulturarvsstyrelsen

For få år tilbage blev Strandingsmuseet på en konference i Wolverhampton for historikere, marinarkæologer og museumsfolk udpeget som stedet for formidling m.v. vedrørende Jyllandsslaget. Det skal nævnes, at den britiske ambassadør og den tyske ambassadør i Danmark begge har meldt positivt tilbage om projektet. Den britiske ambassadør har underrettet det britiske forsvarsministerium og organisationen for Commonwealth krigsgrave om projektet. Den tyske ambassadør har fremhævet den tyske organisation i Kassel, der forestår tyske krigsgrave i udlandet, som samarbejdspartner. Endvidere har den danske forsvarsminister meddelt sin positive støtte til projektet. Arealet til projektet er af Kystdirektoratet meddelt godkendt til leje for det omhandlede formål.

Forsvarsminister Søren Gade har været på besøg på Strandingsmuseet for at få en nærmere orientering om projektet. Ministeren gav tilsagn om at ville finde midler på Forsvarsministeriets budget til projektet. Endvidere ville Forsvarsministeren anbefale Kulturministeren at gøre et snarligt besøg på Strandingsmuseet for nærmere at høre om Strandingsmuseets Venners planer.

Den omtalte rapport er til orientering vedlagt som bilag 3A.

MARINARKÆOLOGISK FORSKNINGSCENTER.

Der er videre tanker om at få bygget et egentligt marinarkæologisk forskningscenter i tilknytning til Strandingsmuseet – begrundet i det marinarkæologiske ansvar, som museet er tildelt. Forskningscenteret vil naturligt kunne arbejde sammen med Sydjysk Universitet i Esbjerg.

Der foreligger allerede væsentligt materiale, der er optaget fra havbunden i Nordsøen, som vil være særligt egnet til forskning. En del af materialet er allerede bearbejdet af det internationalt anerkendte dykkerfirma JD Contractor A/S, Holstebro. Der er her skabt betydelige informationer om forlis og strandinger m.v. i Nordsøen, herunder er der optaget en række videofilm om det nævnte samt om søslag m.v.

JD Contractor A/S deltager i øvrigt – grundet sin store ekspertise inden for marinarkæologi - i dag i uddannelsen af kommende marinarkæologer, og stiller endvidere sin store ekspertise, mandskab og udstyr til rådighed for det marinarkæologiske center.

Projektet forventes gennemført for op mod 8 mio. kr., der finansieres af lokale, regionale og statslige midler.

Forsknings- og videnskabsminister Helge Sander har været på uofficielt besøg på Strandingsmuseet, hvor Strandingsmuseets Venner havde lejlighed til at orientere ministeren om projekterne, herunder naturligvis særligt det marinarkæologiske forskningscenter. Ministeren fandt projektet og de to andre projekter særdeles spændende, og ville – som Forsvarsministeren – anbefale Kulturministeren at tage et snarligt møde med Strandingsmuseets Venner om planerne.

Det nuværende museum tillige med de kommende aktiviteter vil til sammen betyde et større center i Thorsminde, som forventes at få betydelig indsigt, viden og opgaver til gavn for dansk museums virksomhed, forskning og uddannelse, samt vital betydning for at et samfund som Thorsminde kan overleve på sigt. Centerets betydning for et større geografisk område i det vestjyske bør ej heller underkendes.

I 2011 er det to hundrede års dagen for strandingen af de to engelske linjeskibe, hvorfor der gerne ses et byggeri gennemført inden dette tidspunkt, således at 200 års dagen for strandingerne kan markeres i sammenhæng hermed.

100 års dagen for Jyllandsslaget er den 31. maj 2016, hvorfor der arbejdes på at monumentet og mindeparken for Jyllandsslaget kan indvies på før eller på denne dato.

UDBYGNINGEN AF STRANDINGSMUSEET.

Forslaget til udbygning af museet omfatter bygning af et tårn til roret fra St. George, som Strandingsmuseet er i besiddelse af. Kulturarvsstyrelsen har stillet krav om at roret opbevares forsvarligt, og således at det er tilgængeligt for besøgende. En bygning på 400 m² til brug for udstilling og formidling vedrørende 1. Verdenskrig, Jyllandsslaget og krigens betydning for den civile søfart. En bygning på 250 m² til kombineret foredragssal og særudstillingslokale. Strandingsmuseets Venner arrangerer et større antal foredragsaftener årligt på museet med op til mere end 100 deltagere, og der er tillige behov for et lokale, hvor der kan laves særudstillinger over de mange fund og emner m.v. vedrørende museets ansvarsområde tillige med udefra kommende særudstillinger.

Udstillingerne vil omhandle den gode historie og vil blive præsenteret på dansk, engelsk og tysk. Der vil tillige blive taget højde for børnevenlighed. Beløbsangivelserne i det følgende er eksklusiv moms.

TÅRN.

Tårnbyggeriet, et særligt og helt specielt projekt, er udarbejdet af arkitektfirmaet 3xN, Århus, og vil bestå af et særdeles spændende byggeri i sammenhæng med museet. Projektet fremgår af vedlagte bilag 3B.

Tårnet, der skal rumme det enestående og velbevarede rør fra HMS St. George, der er det eneste bevarede rør af sin art. Museet har længe ønsket at kunne præsentere dette flotte fund langt bedre end nu, hvor det ligger i en barak nær museet. Rejst på højkant vil roret give besøgende et langt bedre indtryk af linjeskibets størrelse, og den dramatiske stranding i 1811 vil langt bedre kunne visualiseres i sammenhæng hermed i tårnet.

Byggeriet, ca. 212 m², har et budget på, idet der beregnes en udgift på 14.000 kr. pr. m², og inklusiv projekteringsomkostninger m. v. på 10 %, samt særlige udgifter til det specialdesignede tårn og dets indhold på ca. 1 mio. kr. til i alt kr. 4,4 mio. kr. Se investeringsoversigt for nærmere specifikation. Bilag 3C.

UDSTILLINGSBYGNING 400 m².

Byggeriet er tegnet af og vil blive forestået opført af Strandingsmuseets hidtidige arkitekt Lindquist, Ringkøbing, således at stilen i det nuværende museumsbyggeri kan videreføres i det nye byggeri.

I lokalerne vil 1. Verdenskrig med Jyllandsslaget, U- båds træfningerne m.v. samt den civile søfarts historie i forbindelse med krigshandlingerne, blive fortalt. Se bilag 3D: Indretningsprospekt udarbejdet af Kvorning design og kommunikation. Bilag 3E: notat om udstillingstemaer m. v. ud arbejdet af direktør Gert Normann, JD Contractor A/S, Holstebro.

Byggeriet har et budget med en udgift på 14.000 kr. pr. m² inklusiv projekteringsomkostninger på 10 % på 6,160 mio. kr. Se investeringsoversigt for nærmere specifikation. Bilag 3C

OPBYGNING AF UDSTILLINGER.

Udgiften ansættes til godt 1 mio. kr., hvorved der kan opbygges en rimelig udstilling, ved blandt andet ansættelse af projektmedarbejder(e) med fornøden faglig baggrund til at forestå opbygning af udstillingen i et samarbejde med firmaet Kvorning, der vil virke som konsulenter. Endvidere vil Kulturarvsstyrelsen blive ansøgt om tilskud af styrelsens midler til formidling m.v. Andre, herunder fonde med flere, vil tillige blive ansøgt om midler/sponsorater. Projektmedarbejderudgifterne forventes dækket af Holstebro kommune/Kulturarvsstyrelsen samt gennem de muligheder der er for ansættelse af eksempelvis ph.d. studerende. Se nærmere specifikation for udgifterne i bilag 3C.

BYGNING AF FOREDRAGSSAL OG SÆRUDSTILLINGSLOKALE.

Byggeriet omfatter – i modsætning til Holstebro Museums forslag på 300 m² – kombineret foredrags- og særudstillingslokale på 250m². Arkitekten vil også her være Lindquist, Ringkøbing, med begrundelse som anført under udstillingsbygning på 400m².

Centeret har behov for en egentlig undervisnings og foredragssal, idet der vil foregå egentlig undervisningsvirksomhed på Strandingsmuseet, og Strandingsmuseets Venner forestår en hel del foredragsvirksomhed på museet med op til over hundrede deltagere. Herunder afholder foreningen i december måned hvert år en mindehøjtidelighed for de faldne britiske søfolk ved Mindestenen for de omkomne med efterfølgende sammenkomst på museet, hvor der orienteres om planer m.v. for museet.

Endvidere vil de mange fundgenstande, som museet er i besiddelse af, kunne retfærdiggøre særudstillinger af begrænset varighed tillige med at der opbygges udefra kommende særudstillinger. Dette finder allerede sted i et for trangt lokale. Senest har der været en udstilling om Trankebar.

Foreningen Trankebar har anmodet Strandingsmuseets Venner om at indgå ved opførelsen af et Strandingsmuseum m.v. i Trankebar. Foreningen Trankebar støttes af Bestseller Fonden.

Udgiften andrager inklusiv projektering og inventar i bygningen i alt kr. 4,1 mio. kr.

Holstebro kommune har budgetteret med 4,8 mio. kr. til udvidelse af Strandingsmuseet. Endvidere er der givet tilsagn fra en stor dansk fond om at et selvstændigt statsanerkendt museum kan søge om en bevilling på op til 15 mio. kr. til udvidelse af Strandingsmuseum St. George.

DRIFTSUDGIFTER.

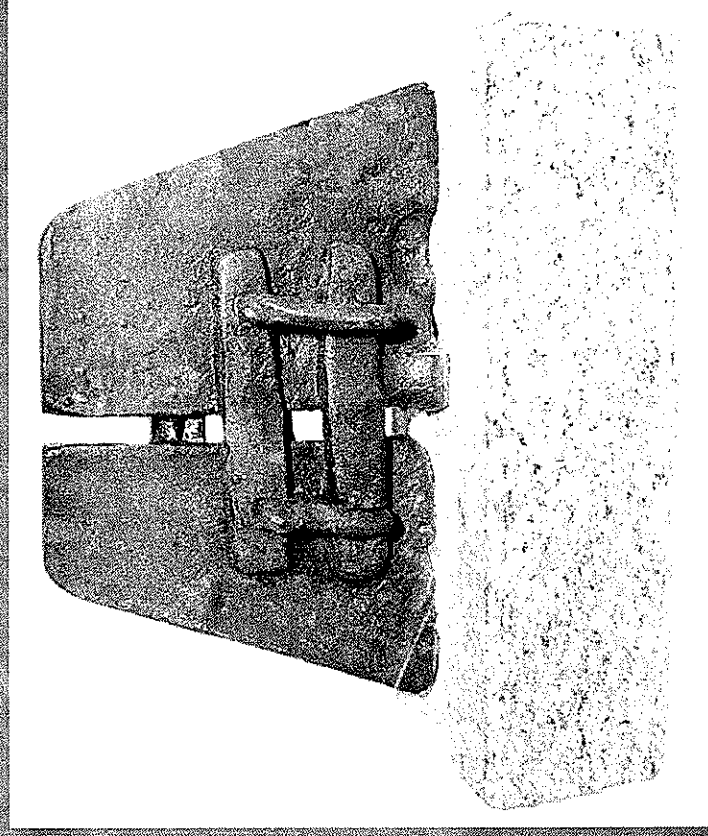
Driften vedrørende det nuværende museum giver i dag et årligt overskud på omkring 200.000 kr. Bygningerne stilles af kommunen vederlagsfrit til rådighed for museumsdriften.

Ved udbygning med det samlede projekt ansættes merdriftsudgiften til 698.000 kr., der blandt andet er beregnet ud fra kommunale nøgletal for drift af kommunale bygninger m.v. Denne merudgift vil kunne dækkes ved en tilgang i det årlige besøgstal på 20.000 personer. I tilfælde af en på et senere tidspunkt manglende indtjening, må dette forventes at kunne dækkes af et kommunalt tilskud.

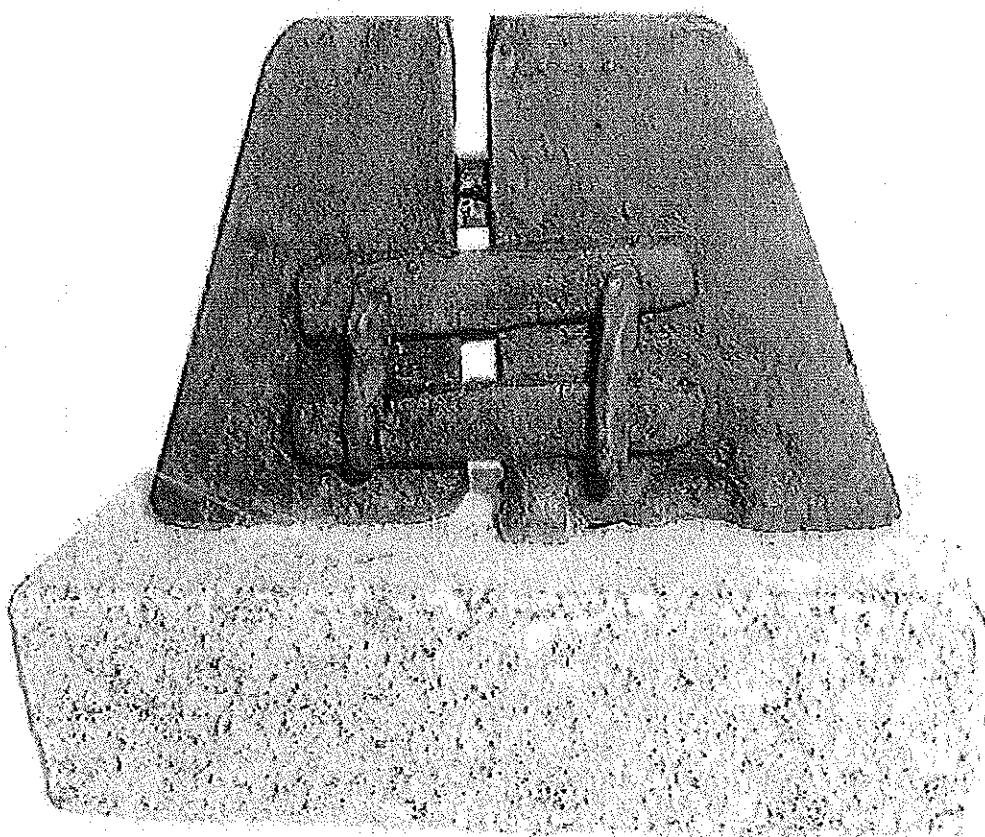
PAC

Bilag 3A

Monument og Minde Park for Jyllandsslaget

MONUMENT OG MINDEPARK
for
VERDENSHISTORIENS STØRSTE SØSLAG
"JYLLANDSSLAGET"
den 31. maj 1916

Bronzesulptur: "To skibsstævne" - udført af kunstneren Paul Cederdorff

MONUMENT OG MINDEPARK
for
VERDENSHISTORIENS STØRSTE SØSLAG
"JYLLANDSSLAGET"
den 31. maj 1916:

	Side
1. Historien om "Jyllandsslaget"	1
2. Projektbeskrivelse for monument og mindepark	3
3. Placering af monument og mindepark	6-10
A. Kort over Nordsøen – med angivelse af de to flåders første sejlruiter og deres første sammenstød	7
B. Kort over Danmark – med Thorsminde's placering	8
C. Kort over Thorsminde	9
D. Kort over placering af monument og mindepark i Thorsminde	10
4. Strandingsmuseum St. George, Thorsminde	11
5. Vedtægter for den selvejende institution: "Monument og mindepark for verdenshistoriens største søslag, "Jyllandsslaget", den 31. Maj 1916"	12
6. Skitser til monument og mindepark	14-23

BILAG

1. Eksempel: Engelsk marinemindesmærke
2. Eksempel: Tysk marinemindesmærke
3. Arizona Memorial, Pearl Harbor, Hawaii
4. Jyllandsslaget i Illustreret Videnskab, oktober 2008
5. Artikel om Jyllandsslaget i "Navytoday", New Zealand, May 2006
6. En DVD – "Inferno", omhandlende Jyllandsslaget

1.

Verdenshistoriens største søslag "Jyllandsslaget den 31. maj, 1916"

Midt under 1. verdenskrig, hvor mange af verdens stormagter var i krig med hinanden, stod den tyske Højsøflåde over for den britiske storflåde, Grand Fleet..

De to nationer havde siden århundredskiftet været i intens konkurrence for at vinde dette flådekapløb, som især ville svække Storbritanien, hvis tyske flådestyrker kunne afskære importen til landet.

Da første verdenskrig brød ud som følge af mordet på den østrig-ungarske kronprins og dennes hustru i Sarajevo i 1914, førte Storbritanien flådekapløbet med flest slagskibe, de største kanoner og de fleste skibe.

I begyndelsen af krigen var der mindre sammenstød mellem de to flåder. Tyske flådestyrker foretog hurtige bombardementer af britiske østkystbyer og trak sig hurtigt tilbage til de tyske havne.

Den 31. maj 1916 sejlede langt den største del af hele den tyske Højsøflåde ud fra de tyske nordsøhavne for om muligt at møde mindre britiske flådestyrker og nedkæmpe disse.

I det engelske admiralitet vidste man, at der var noget i gære på den tyske side. Stort set hele den britiske storflåde, Grand Fleet, stævnedes ud fra Skotland og Orkney-øerne nord for Skotland, men ingen af de to flådestyrker vidste noget om fjendens positioner eller hensigter.

Til sammen havde de to flåder 250 krigsskibe i søen bemanded med 100.000 søfolk og 25 admiraler, og hver af de mange slagskibe kunne med de store kanoner gennemtrænge selv de stærkeste panserplader og ødelægge en mindre by i løbet af kort tid.

Den lille damper "N.J.Fjord" fra det neutrale Danmark blev stoppet af de forreste mindre skibe i den tyske flåde. Maskinen i "N.J.Fjord" blev standset, og "N.J.Fjord" lukkede derfor en stor dampsky ud.

Denne dampsky blev observeret af de forreste britiske skibe, der blev sendt frem for undersøge sagen. Ved "N.J.Fjord" begyndte de første kamphandlinger mellem de to flåder, og "N.J.Fjord" forlod kampladsen uden skader.

Derefter blev det kattens leg med musen resten af dagen og aftenen, hvor snart den ene, snart den anden part fik overtaget.

I løbet af den eftermiddag og aften eksploderede fire store slagskibe med tab af mere end 3.500 menneskeliv. Der blev sænket 25 krigsskibe, og omkring 9.300 søfolk mistede livet.

Kanontordenen var så voldsom, at den kunne høres på den jyske vestkyst 100 km længere mod øst, efterhånden som kampene bølgede ned langt Jyllands vestkyst fra Hanstholm til Blåvand.

Dette blev verdenshistoriens største søslag, Jyllandsslaget.

Der er stadig i dag mange diskussioner om, hvem der vandt. Tyskerne havde de mindste tab, men den tyske Højsøflåde vovede sig ikke senere i krigen til søs i større omfang, og dette er netop det britiske argument for, at den britiske flåde vandt.

Mange omkomne drev i land på Jyllands vestkyst, og de ligger begravede på de vestjyske kirkegårde.

Under ledelse af dykkeren Gert Normann Andersen har der været flere større dykkerekspeditioner til disse vældige gravpladser med udgangspunkt i Strandingsmuseet i Thorsminde. På Strandingsmuseet er der også en udstilling om dette, verdenshistoriens største søslag.

Da det tyske kejserrige ikke kunne blokere de britiske øer med flåden, følte tyskerne sig nødsaget til at indføre den uindskrænkede ubådskrig, hvor tyske ubåde sænkede alle fartøjer omkring Storbritanien uanset deres nationalitet.

Dette var med til at føre U.S.A. ind i krigen, og det fik afgørende indflydelse på, at det tyske kejserrige måtte erkende nederlaget den 11.11.1918 i 1. verdenskrig, der bød på ufattelige tab og lidelser i mange lande.

Til forståelse af "Jyllandsslaget" producerede Danmarks Radio/TV til 75-årsdagen i 1991 en større TV-udsendelse, "INFERNO", der beskriver omstændighederne ved søslaget, viser undervandsoptagelser fra vrage og opgør resultatet af verdenshistoriens største søslag.

Bent Anthonisen

2. Projektbeskrivelse for monument og mindepark

Baggrund:

Thorsminde er af internationale historikere udpeget som det nærmeste geografiske sted for placering af et varigt monument og mindepark over verdens største søslag: "Jyllandsslaget".

Den 31. maj 2016 er det 100 år siden, søslaget fandt sted, og det er i den forbindelse, monumentet ønskes afsløret.

Formål:

1. Mindesmærke for verdenshistoriens største søslag og de over 9.000 omkomne.
2. Information om søslagets betydning for det Europa, vi kender i dag.
3. Sætte Thorsminde på det historiske landkort og tiltrække kulturhistorisk interesserede gæster.

Forudsætninger:

Der skal gives tilladelse til, at et areal i Thorsminde kan bruges til formålet. Det vil være naturligt, at monumentet og mindeparken er placeret nord for Thorsmindes havneindsejling i forlængelse af Strandingsmuseum St. George, uden dog at have direkte sammenhæng til dette.

Strandingsmuseum St. George er et marinarkæologisk museum, der bl.a. indeholder en stor samling bjergede effekter fra de engelske linieskibe "HMS St. George" og "HMS Defence", der strandede i julen 1811.

Arealerne ligger tæt på klitterne og Nordsøen, og den barske natur vil understrege alvoren og størrelsen af katastrofen for de tusindvis af søfolk i 1916.

Naturen i området er samtidig en udfordring for monumentets og mindeparkens materialer, der skal kunne tåle både vind, sand og salt. Det forudsættes derfor, at materialerne enten er bestandige over for naturens påvirkning, eller at de naturgivne kræfter er med til at forme materialerne, så de ændres med tidens og vejrets skift.

Det stiller store krav til monumentets og mindeparkens udformning, da det placeres midt i naturen.

Der skal sikres en infrastruktur i Thorsminde, der kan håndtere antallet af gæster. Der skal være mulighed for parkering, gode toiletforhold og øvrig servicering som bespisning, indkøb og overnatning. Der er allerede gode parkeringsforhold ved St. George-museet, men med museets ønskede udvidelse og den stigende popularitet for stranden og fiskemulighederne i området må der regnes med udvidelse af parkerings- og serviceforhold.

Analyse:

Det er en kendsgerning, at andre monumenter over historiske slag har stor interesse og besøges af mange tusinde kulturhistorisk interesserede gæster. Historie og information i forbindelse med turismen må også fremover forventes at have signifikant betydning. Der skal søges datamateriale, der dokumenterer ovennævnte,

og som kvalificerer vores bud på, hvilken betydning rejsning af et monument og mindepark vil have på turismen i Thorsminde. Til denne analyse hører også erfaringerne og besøgstal fra St. George-museet.

Der skal foretages konsekvensanalyser for større trafik og for den økonomiske og beskæftigelsesmæssige betydning for lokalområdet. Thorsminde er et fiskeriafhængigt yderområde, hvor turismen kan have stor betydning for områdets fremtidige udvikling og image.

Udformning:

Monument og mindepark skal både afspejle historiske kendsgerninger og følelserne i forbindelse hermed. Det skal være skelsættende for den historiske betydning, som "Jyllandsslaget" har haft for det Europa, vi kender i dag. Verdens største søslag, to store armadaer med tilsammen 250 krigsskibe og besætninger på over 100.000 mand, der tørner sammen i voldsom kamp. Det skal være værdigt og mane til eftertanke over tabet af tusindvis af menneskeliv.

Arkitekt Aage Schmidt Christensen har gjort sig følgende tanker om mindesmærket for Jyllandsslaget:

Der skal laves et mindesmærke for eftertanke og fordybelse. Mindesmærket skal udformes som en glasperamide, der leder tanken hen på faraonernes stenpyramider, og som matcher klittoppene i den omgivende natur.

Pyramiden omgives af en plankesti, der snor sig i landskabet som en stiliseret DNA-streng, der leder beskueren rundt til minder fra de enkelte skibe, der sank.

Pyramiden står på en 1 meter høj betonsokkel og har ribbekælder i beton til varmeakkumulering for natbrug. Betongulvets 4 meter yderside hælder 0,5 meter mod soklen, fyldes med vand og gives mekanisk bølgeslag. Midtgulvet hælder 10 cm ind mod midten og jævnes vandret med ovntørret strandsand.

På glasperamidens glasflader er påført alle de omkomnes navne, så de kan læses indefra. Besøgende vil, når de ser på glasset og studerer de døde navnetræk, tænke på de mange omkomne på havet.

Visitationsområdet tænkes opstillet som sorte containere med facilitetesfunktioner som toilet, garderobe og film, mm.

Pyramiden er konstrueret som et rumgitter med kuglesamlinger. Samme til etagedæk med sort tæppegulv for lyddæmpning til stille fordybelse. Få sorte lædermøbler og evt. neutral kaffeautomat.

Centralt i pyramiden er monteret en spindeltrappe omkring luftårn for klimastyring. Trappen fører til topplateau, hvor der bliver panoramaudsigt over hav og fjord. Lys overalt som stjernedrys, LED-lys (varmefri, energibesparende).

Udsmykning/kunst: I mindesmærket bør der være stilhed og ophøjet ro og næsten ingen udsmykning. Storrummets arkitektur kan bære nyttig kunst som f.eks. modeller af forpint forvredet stålside med siddeuddybning og ståsædebuler. Måske også relaterende mindre bronzekunst.

Økonomi:

Etablering af monument og mindepark i Thorsminde skal finansieres via fundraising. Der tages kontakt til danske og internationale fonde. Det vil være oplagt at søge EU og fonde i Tyskland og England.

Holstebro Kommune kontaktes med henblik på støtte til monumentet med infrastruktur og vedligeholdelse.

Organisering:

Der etableres en fond, der skal stå som juridisk grundlag for projektet.

Der er en foreløbig projektgruppe: Gert Normann Andersen, direktør i JD-Contractor; Paul Cederdorff, grafiker og skulptør; Poul Christensen, formand for St. George Museets støtteforening; Aage Schmidt-Christensen, arkitekt; Bent Bågøe Anthonisen, historisk konsulent; Dorte Storper, udviklingskonsulent i Holstebro Kommune.

Projektgruppen kan udvides med fondsrepræsentanter, en projektleder, døråbnere i Forsvarsministeriet og en repræsentant for Holstebro Kommune.

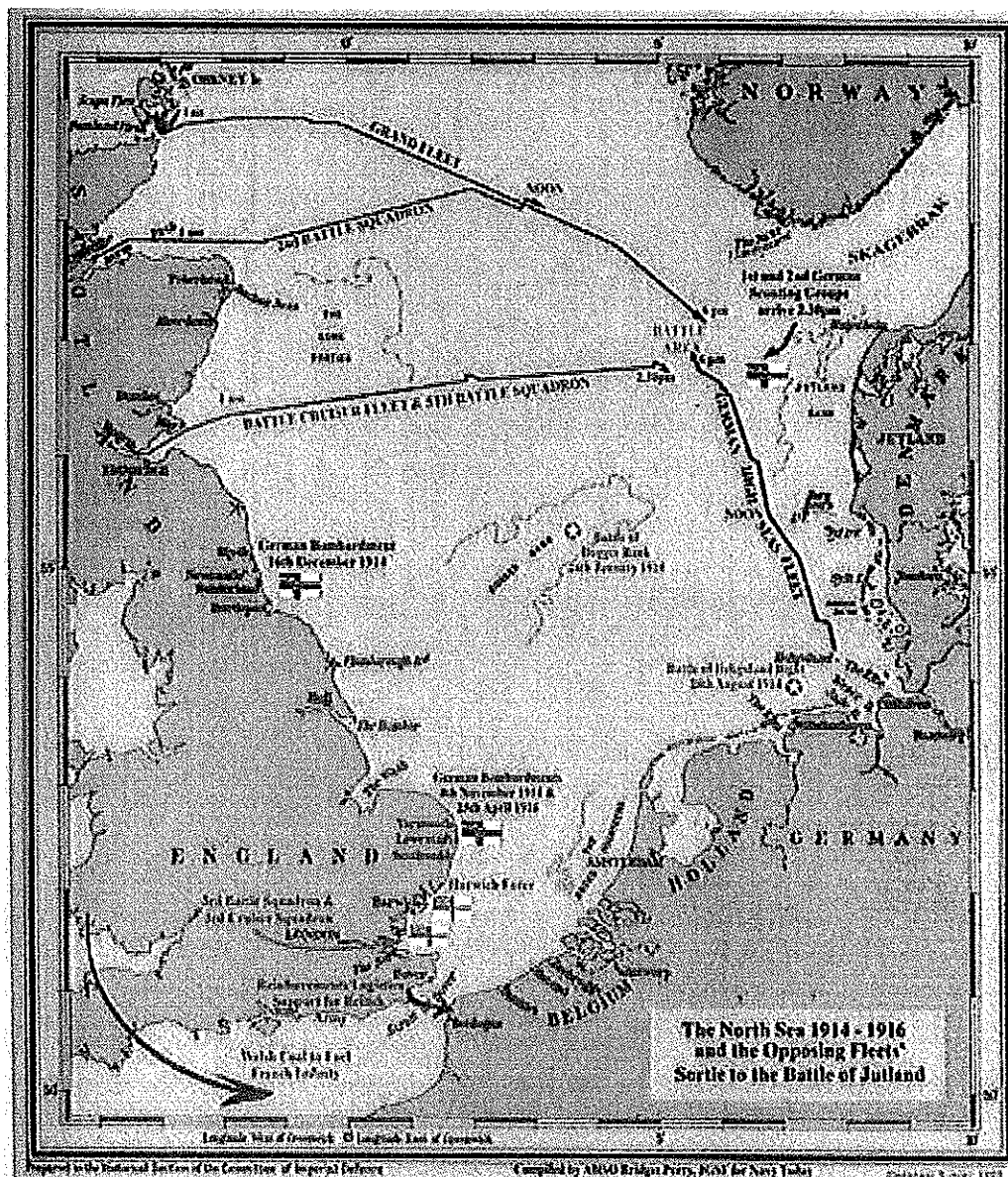
Kommunikation:

Der etableres kontakt til den britiske og tyske ambassade, forsvarsministeriet, nationale og internationale interessegrupper inden for marinarkæologi og historie.

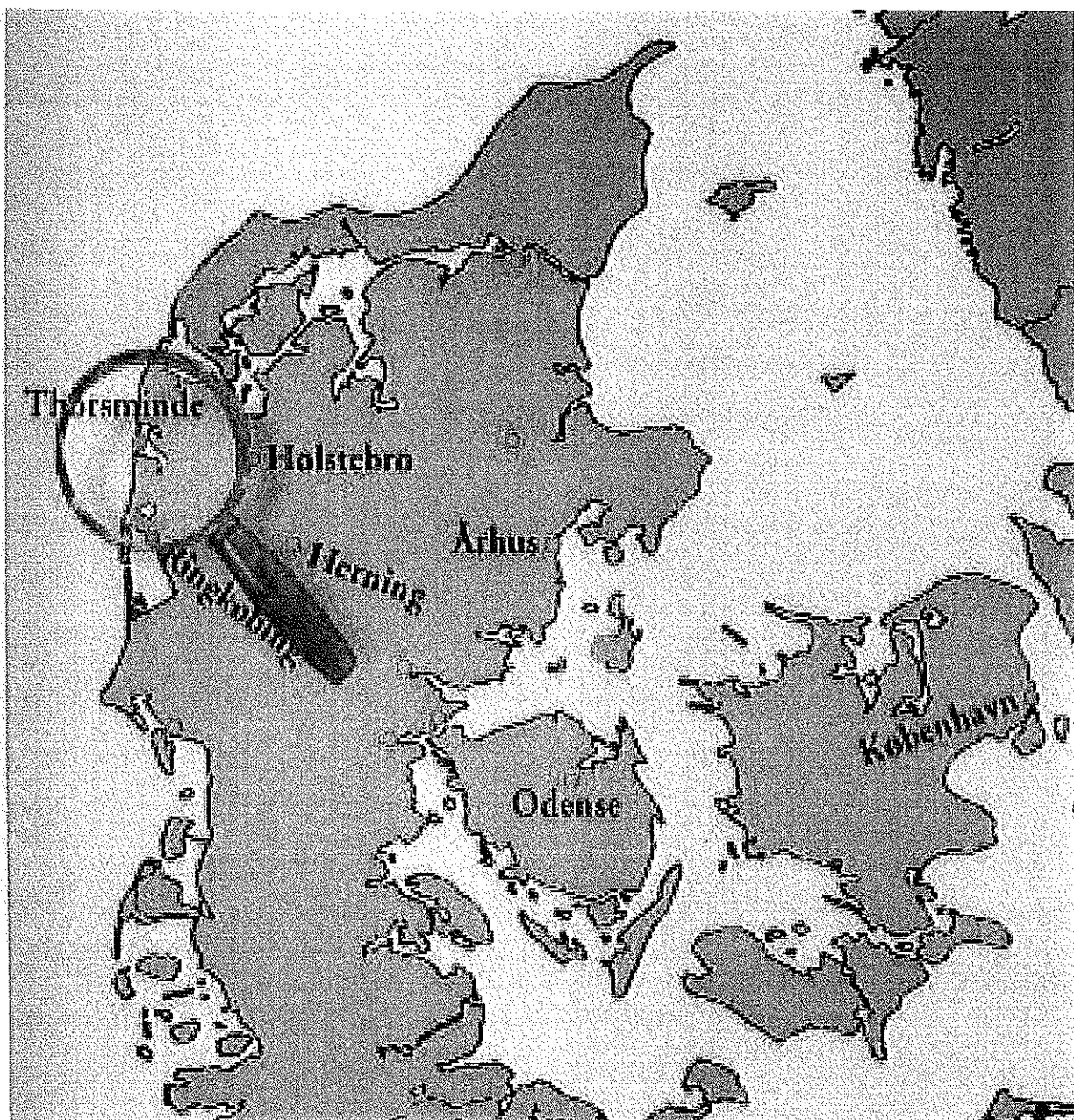
3. Placering af monument og mindepark

	side
A. Kort over Nordsøen – med angivelse af de to flåders første Sejlruter og deres første sammenstød.	7
B. Kort over Danmark – med Thorsmindes placering	8
C. Kort over Thorsminde	9
D. Kort over placering af monument og mindepark i Thorsminde	10

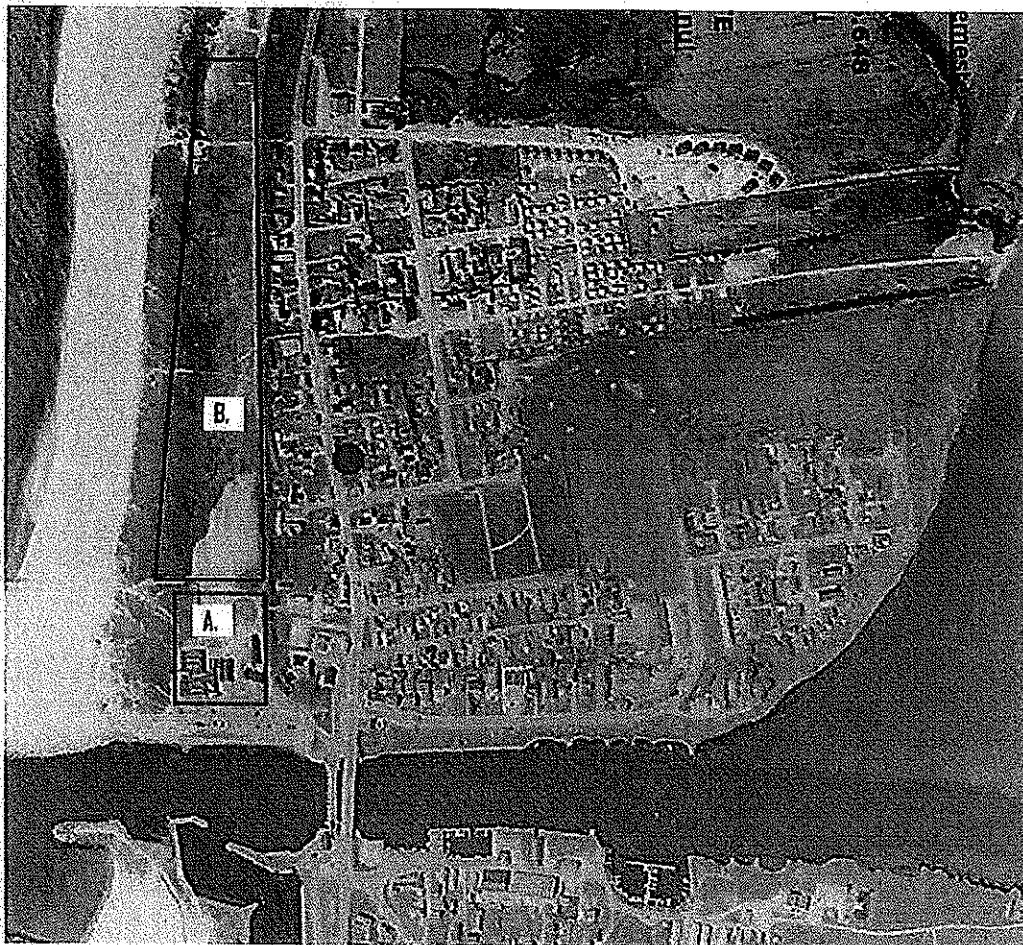
A. Kort over Nordsøen med angivelse af de to flåders første sejlruiter og deres første sammenstød.

B. Kort over Danmark – med Thorsminde's placering.

C. Kort over Thorsminde

Monumentet og mindeparken er planlagt til at ligge i det grønne areal nord for Strandingsmuseet.

- A. Strandingsmuseum St. George.
- B. Monument og mindepark for Jyllandsslaget

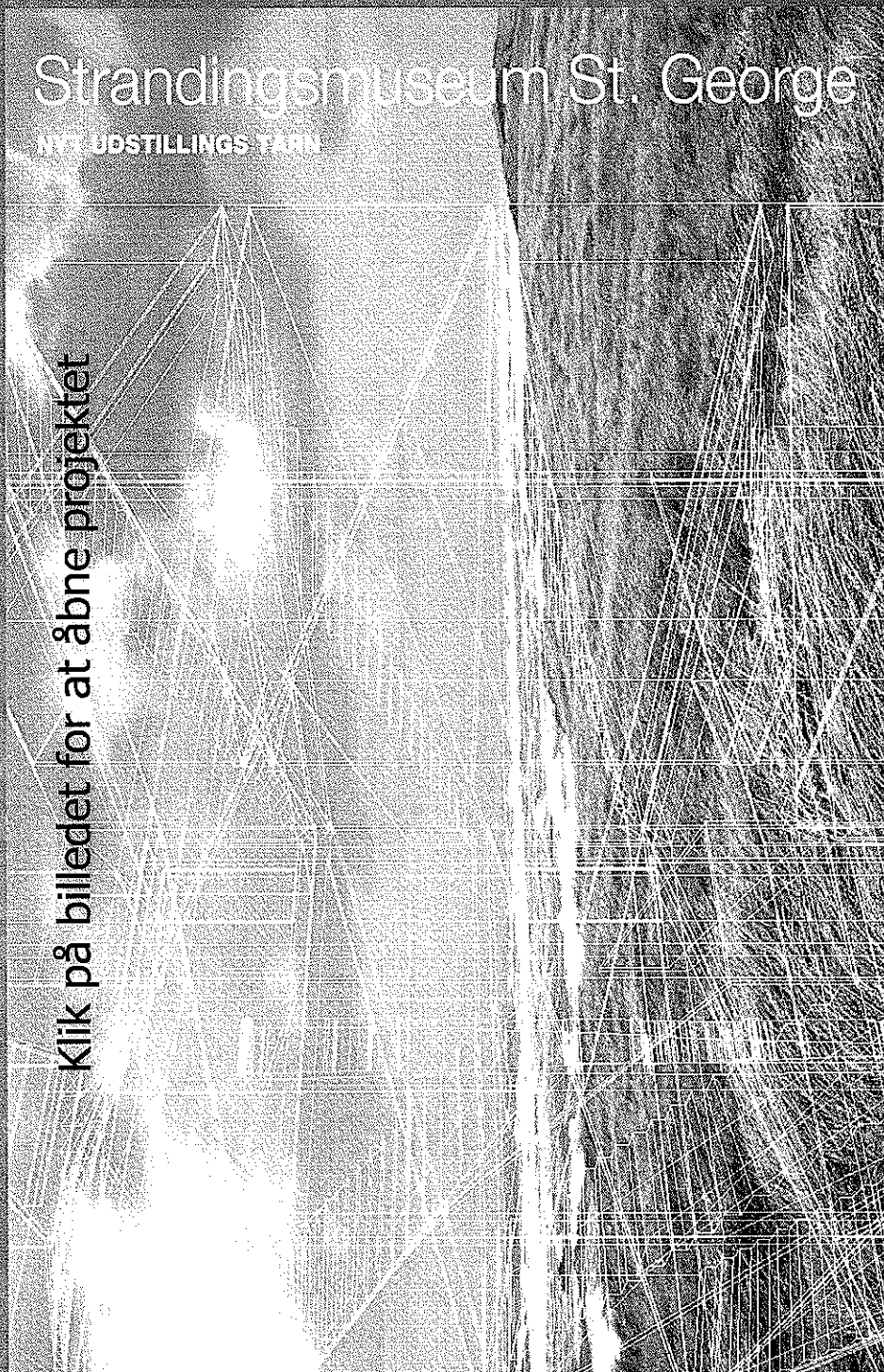
Bilag 3B

Museum udbygning 3XN

Klik på billedet for at åbne projektet

Strandingsmuseum St. George

NYT UDSILLINGS TÅRN

Strandingsmuseum St. George

NYT UDSILLINGS TÅRN

Strandingsmuseum St. George

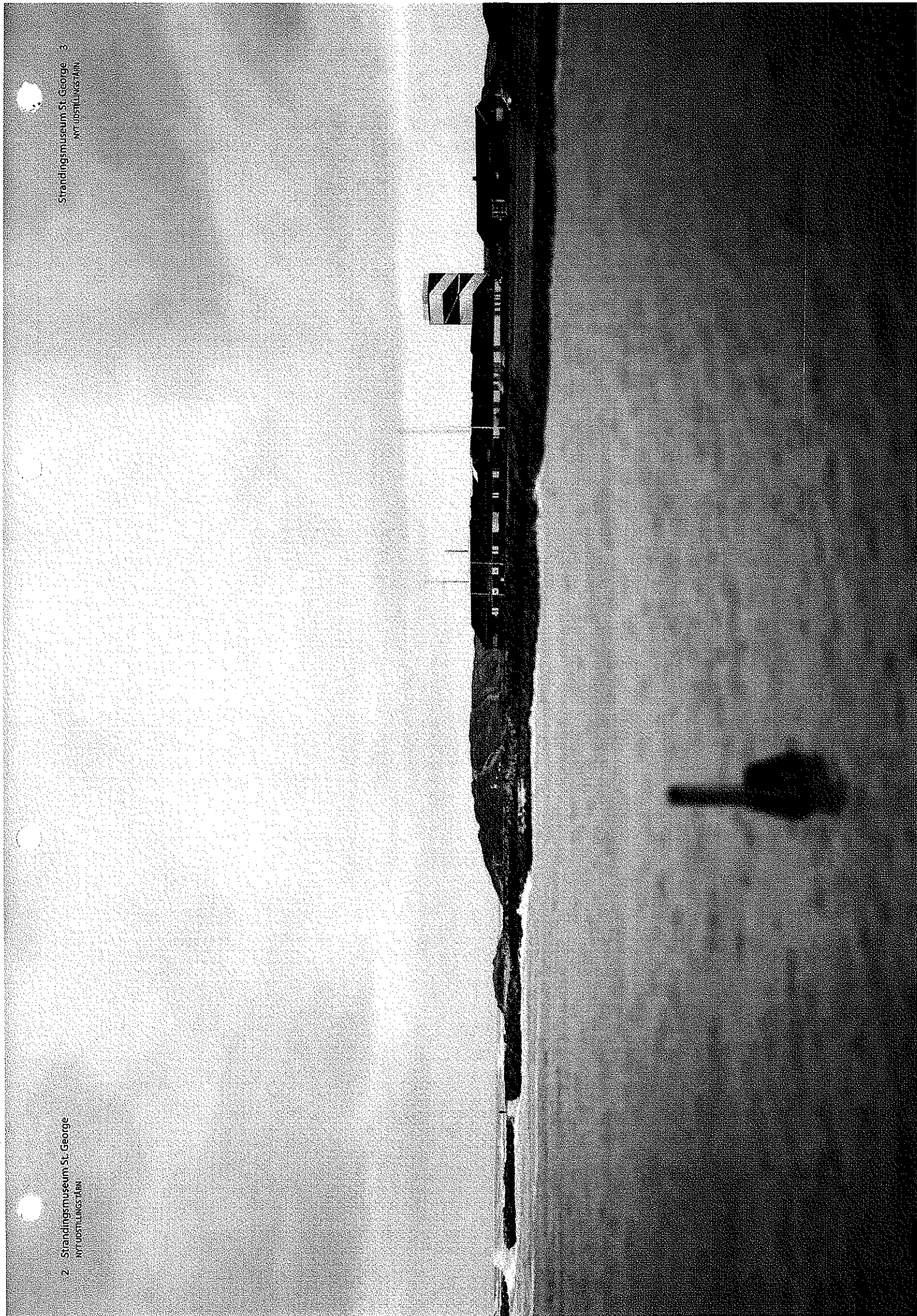
NYT UDSTILLINGS TÅRN

Dep. Copenhagen
3XN A/S
Strandgade 73
1401 Copenhagen K
Denmark
T: (+45) 7026 2648
F: (+45) 7026 2649

Dep. Aarhus
3XN A/S
Kystvejen 17
8000 Aarhus C
Denmark
T: (+45) 8731 4848
F: (+45) 8731 4849

www.3xn.com
E-mail: 3xn@3xn.dk

DRAMA JULEAFTEN:

For i krigsårene 1807-14 at beskytte sin skibsfart på Østersøen mod danske kaper og kanonbåde måtte England binde op mod 100 krigsskibe til konvojtjeneste gennem de danske stræder. Alligevel opbragtes mange engelske kofardsskibe og vind og vejr kostede konvojlskaderen betydelige tab i disse farvande, hvor alle fyr var slukkede. I november 1811 samlede et par hundrede fartøjer i den østsvenske Hanö-bugt for under orlogsskorte at søge at slippe gennem bæltene ud i Nordsøen. Allerede i Østersøen mødte de storm. Foruden 12 kofardsskibe, der gik tabt, grundstødte admiralsskibet "St. George" (738 mand, 98 kanoner) syd for Lolland, hvorfra det med nød og næppe blev reddet med stort besvær bugseredes til reparation ved Göteborg.

Den 17. december afgik den nødtørftigt reparerede "St. George" sammen med en halv snes linieskibe (bl.a. "Cressy" og "Defence") og ca. 120 transportskibe fra Göteborg. Næppe havde de rundet Jyllands nordspids, før Nordøen mødte dem med en voldsom storm fra NNW. Et par dage holdt skibene nogenlunde sammen, så splittedes de. Den 23. december besluttede skibsrådet i "Cressy" at vende bort fra den faretruende danske vestkyst og sætte kurs mod England. "Defence" var nu ene om at ledsage den invalide "St. George". Det lykkedes "Defence"s kaptajn – på opfordring af Admiral Reynolds på "St. George" – med en båd at bringe en trosse over til "St. George". Men bugseringen var kun kortvarig. Trossen sprang. Ud på natten mellem 23. og 24. december så kaptajnen på "Defence", at der blev brændt blålys og fyrte minuskud fra "St. George". Den store orlogsmænd var strandet, men han ønskede at blive hos sin admiral i farens stund. Ved 2-tiden flængedes hans store stagsjelf og "Defence" lå underdrevet for mæsen. Kort efter så man den hvide brænding i mørket – så stødte "Defence" både for og agter og nogle minutter efter knækkede alle masterne. Man nåede lige med blålys af meddele "St. George", at man nu selv var strandet, da kanonerne rev sig løs og det 40-50-årige skib begyndte at gå i stykker under brådsærmes angreb. Under den forvirring, der nu opstod i "Defence" prøvede flere på vragsstumper at redde sig ind til kysten udfor Fjalling, 4-5 kvinder, der var med, var de første, der skylledes overbord. Kaptajn Atkins forsøgte sammen med fem andre at redde sig ind på en læsejlsbom. De fem var døde, da

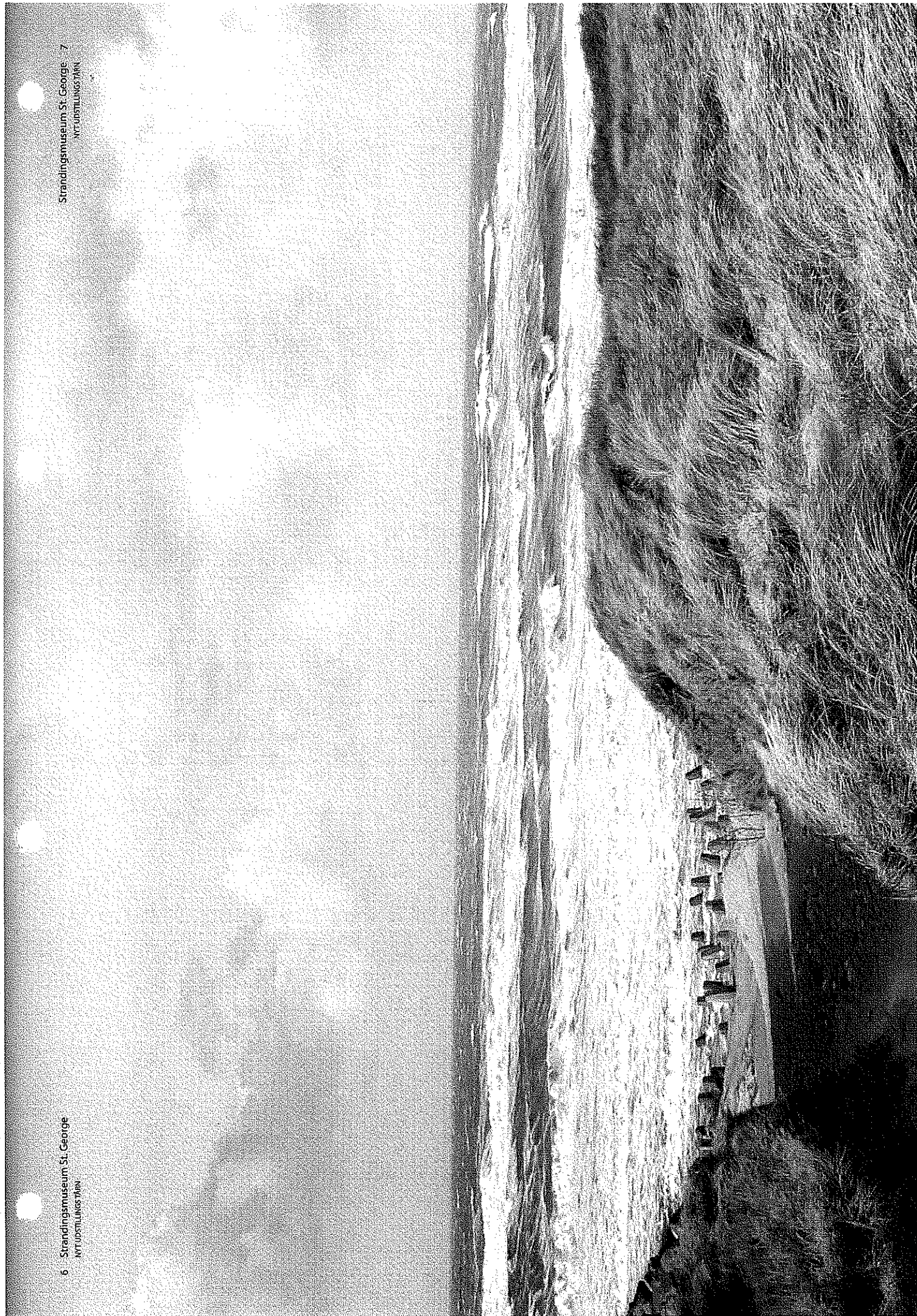
de kom ind. Kaptajnen åndede endnu en times tid. I løbet af nogle få timer omkom 538 mand. Kun 6 slap levende i land, bl.a. matrosen Joseph Page, der senere berettede, hvordan han havde klaret sig op på en tømmerskib med 40 mand på. "Da vi nåede land, var der kun 6 tilbage. Danskerne var flinke mod os, gav os mad og drikke, tørre klæder og lagde os i seng".

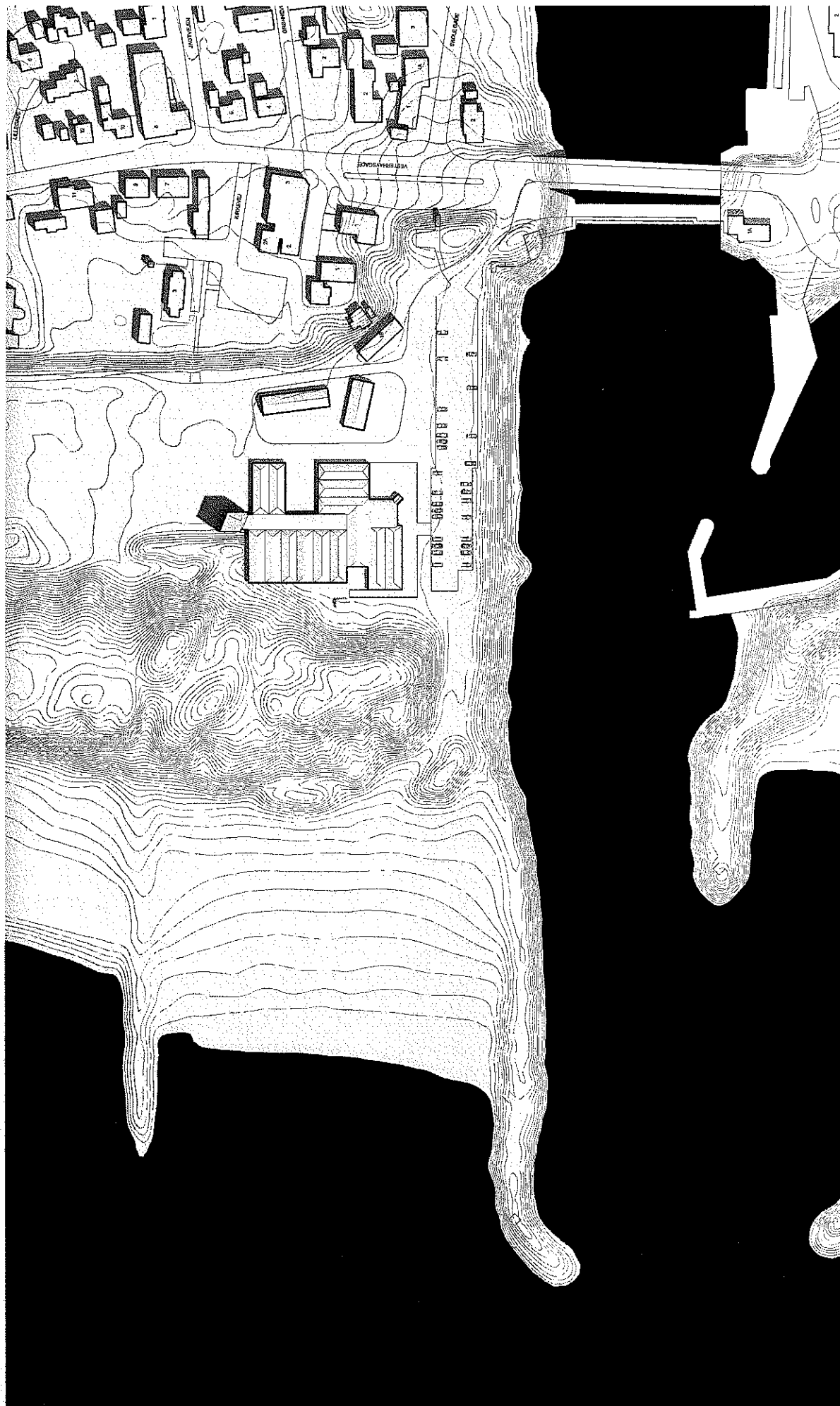
"St. George" kom også til at ende sin tilværelse juleaftensdag på den farlige danske vestkyst, lidt længere mod syd. Efter forgæves forsøg på i natten løb at kovere og sejle mod vest mislykkedes også alle anstrengelser for at hejse klyveren (blæstevæk) og sende folkene op i riggen for at løse førermæsselt. Anbringelsen af presenninger i finkenettet gav heller ikke ny fart. Man prøvede at sætte et anker ud for om muligt at vinde omkring tovet, men det fik fat i det midlertidige rør og brækkede det.

Kl. 6 morgen strandede "St. George" på den yderste revle. Ved grundstødningen fik "St. George" omgående en alvorlig slagside. Tømmerskibet konstaterede 10 fod vand i løsten. Masterne blev kappede for at lette skibet og mand-skabet sendt til pumpene. Alle både undtagen barkassen skylledes overbord. Da 14 mand prøvede at komme i land i den, kæntrerede den og alle druknede. Da mesamasten skulle kappes var der ingen øsker. Mandskabet måtte med knive skære riggen over. Storm og sø greb masten, der gik overbord sammen med alle, der stod omkring. Mange var for længst døde af kulde og anstængelse, da en kæmpebølge ved 10-tiden rev 400-mand med sig, døde og levende. Kl. 12 ophørte al kommando.

Det lykkedes nogle af de 150-200, der endnu holdt ud på "St. George"s vrak at lave en tømmerskib. En halv snes mand kom ned på land, men kun 4 fik suret sig så godt, at de kom med den i land, ganske vist mere døde end levende. Senere drev 8 mand ind på planker og de 23 var de eneste overlevende af den 833 mand store besætning. Fra de to skibe var der i alt omkommet 1392 mand. At de to stolte krigsskibe var der julemorgen kun vragsstumper tilbage. Efterhånden som de hundrede af lig drev i land, blev de begravet i klitterne, hvor der for 25 år siden rejstes et smukt minde over dem.

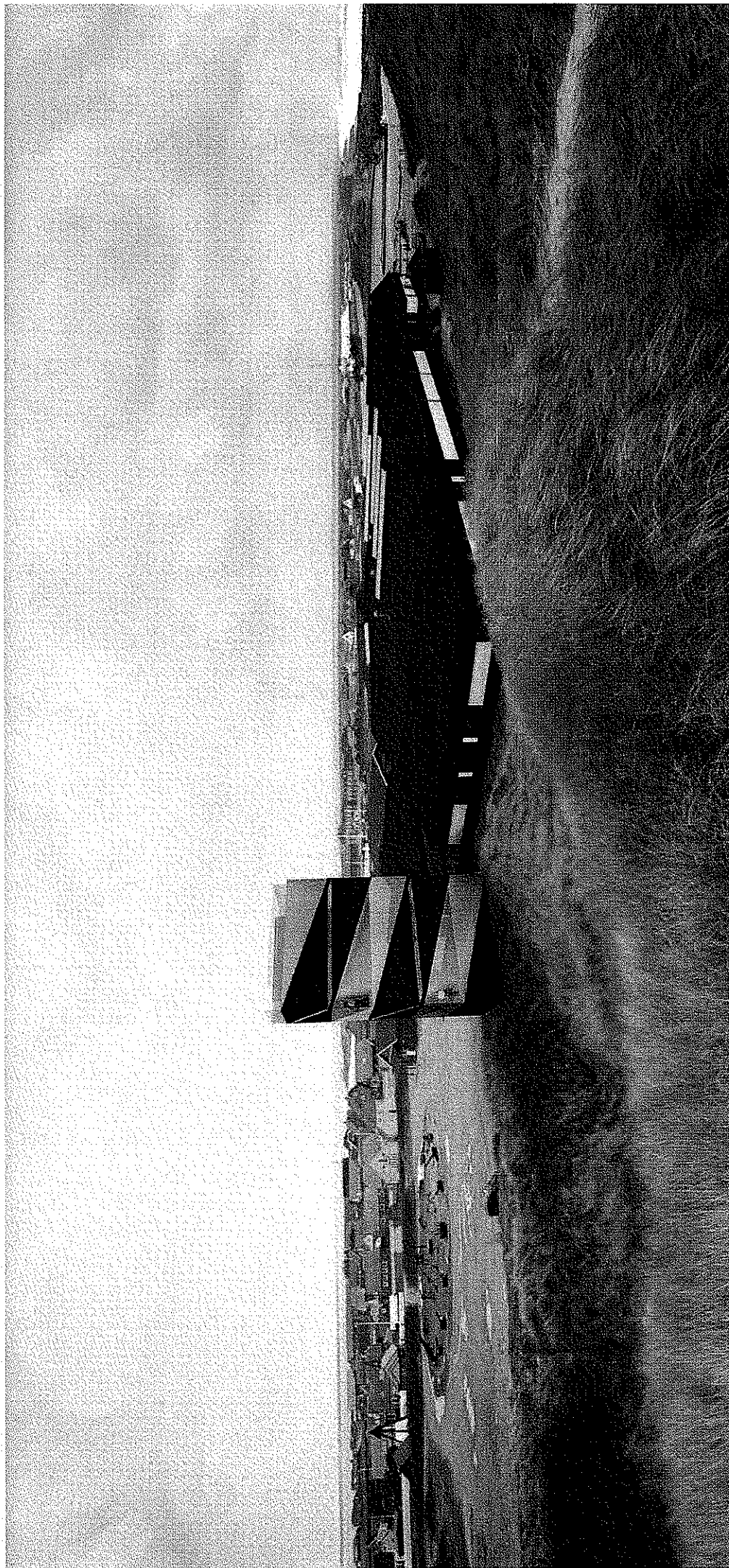
STRANDINGSMUSEUM ST. GEORGE

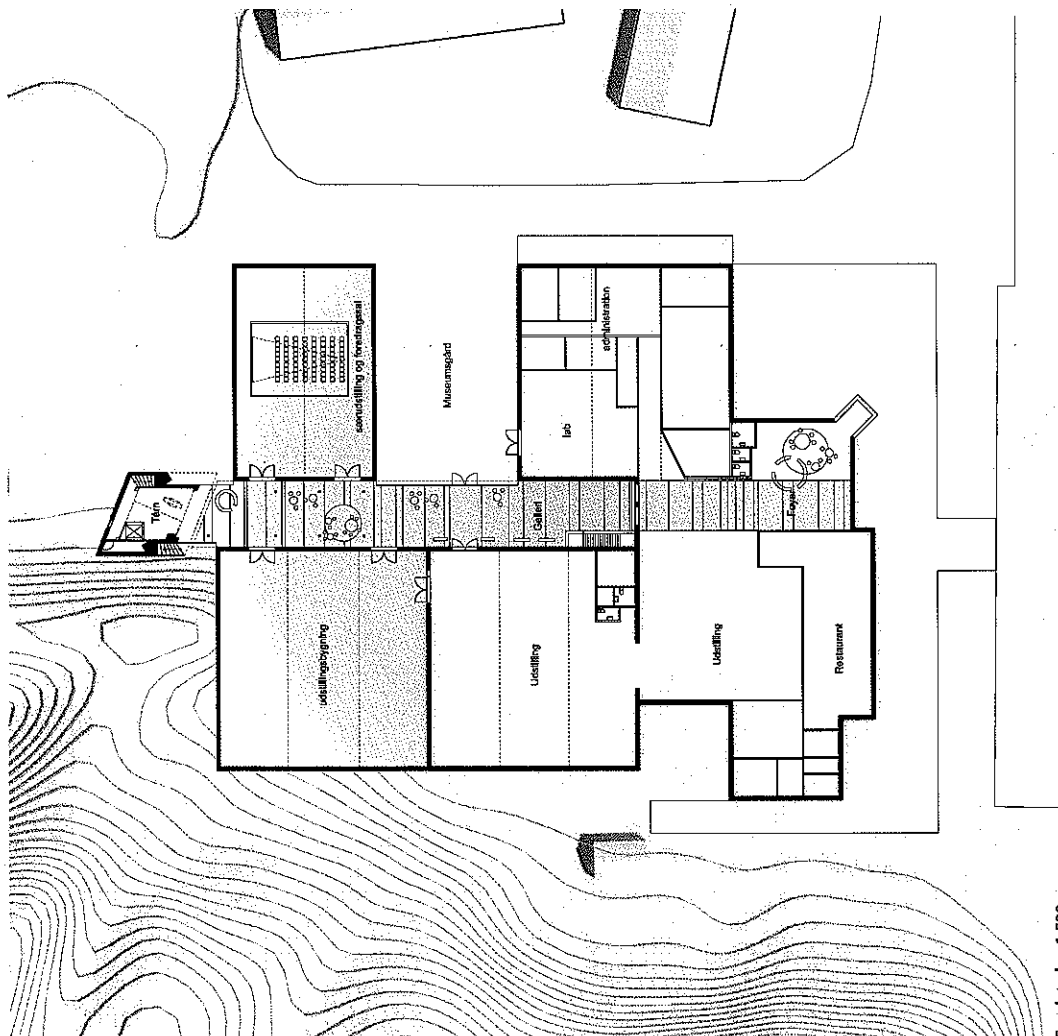

DISPONERING

Tårnet er placeret nord for de eksisterende bygninger, hvor der er en fantastisk panorama-udsigt med uhindret udsigt over Vesterhavet, klitlandskabet mod nord og Nissum Fjord. Ved at placere tårnet fjernt fra hovedindgangen skabes en akse eller ryggrad mellem to ankerpunkter. Denne akse omdannes til en gallerigang, hvorpå museets forskellige udstillingssale kobles. Det resulterer i et fleksibelt udstillingsflow med mulighed for at arbejde med forskellige udstillingskoncepter. Den lange gallerigang er også optimal, når der skal udvides med yderligere udstillingssale, da de nemt kobles på den centrale akse.

Samlet plan 1:500

Øst facade 1:500

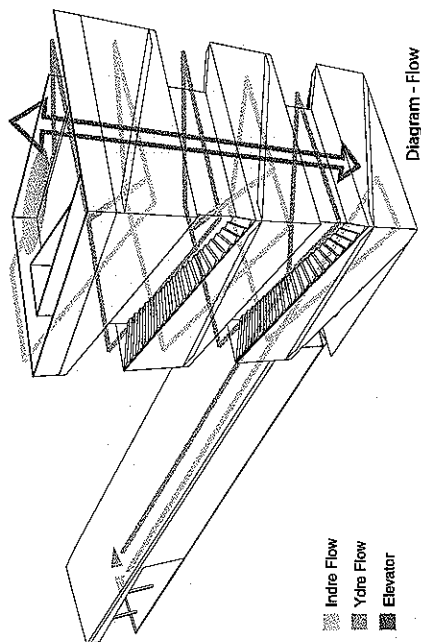

Diagram - Flow

Indre Flow
Ydre Flow
Elevator

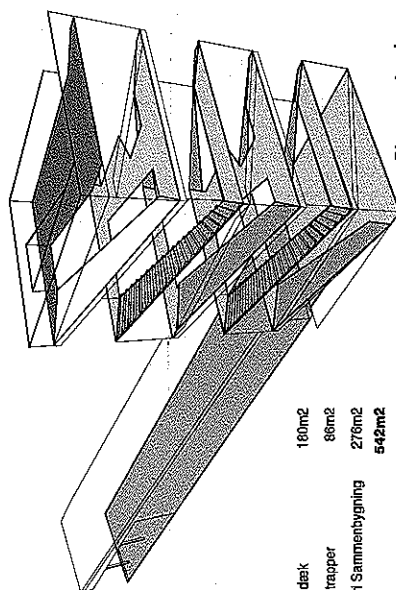
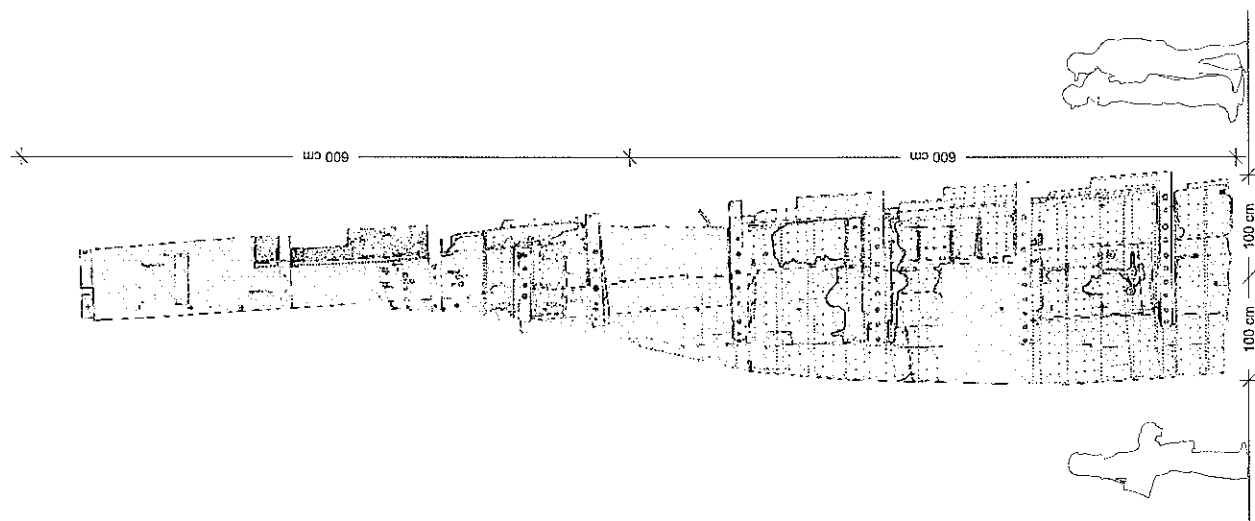
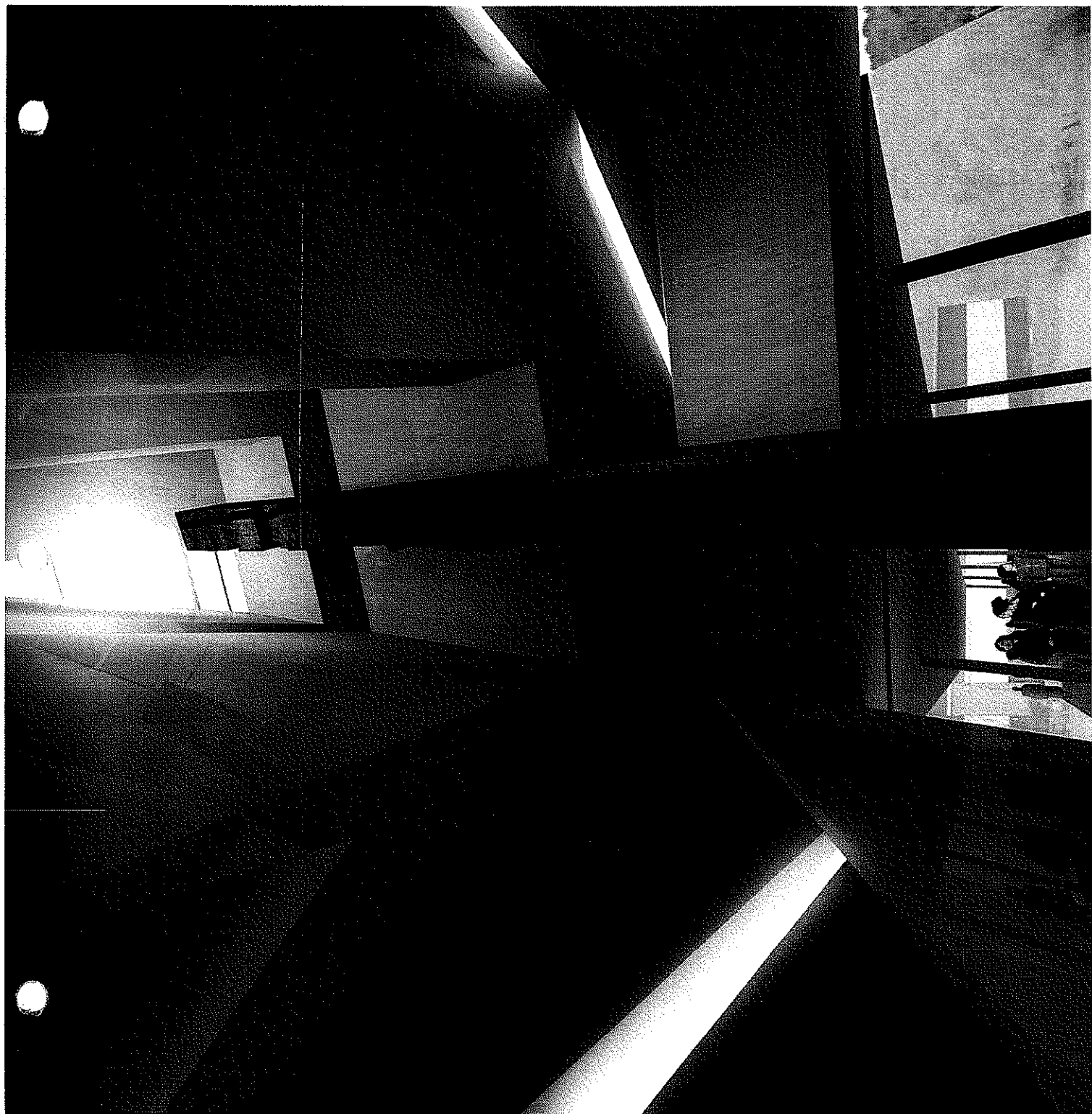

Diagram - Arealer

Areal dæk 180m²
Areal trapper 88m²
Galleri Sammenbygning 276m²
Total 542m²
Udsigts Platform 44m²

Galleri forbindelse

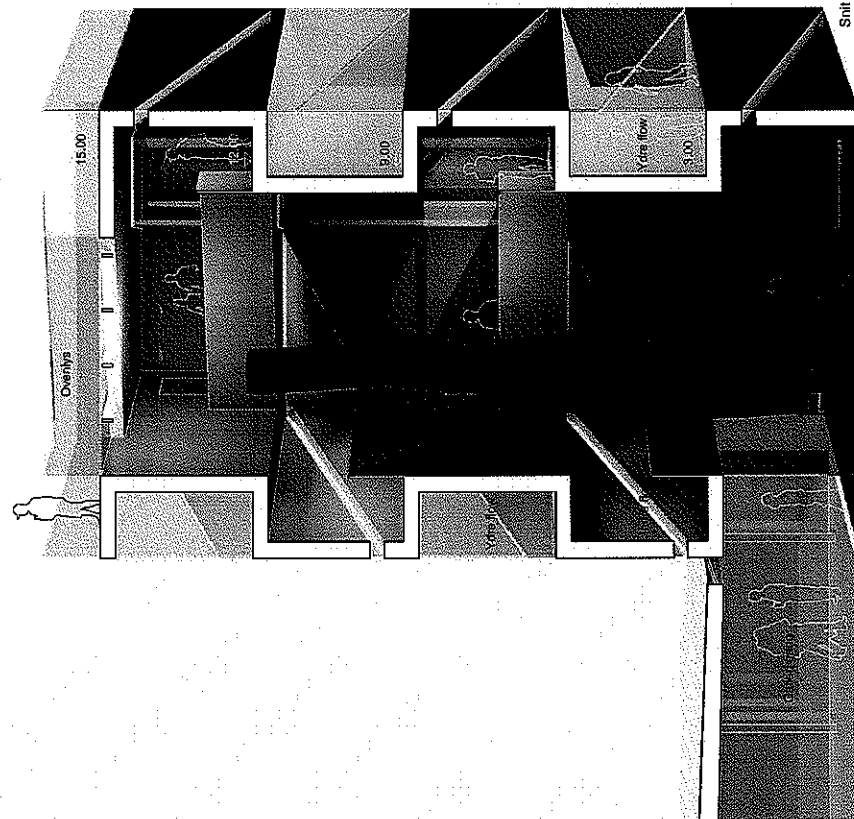
14 Strandingsmuseum St. George
NYT UDSTILLINGS TÅRN

Roret 1:50

TÅRN

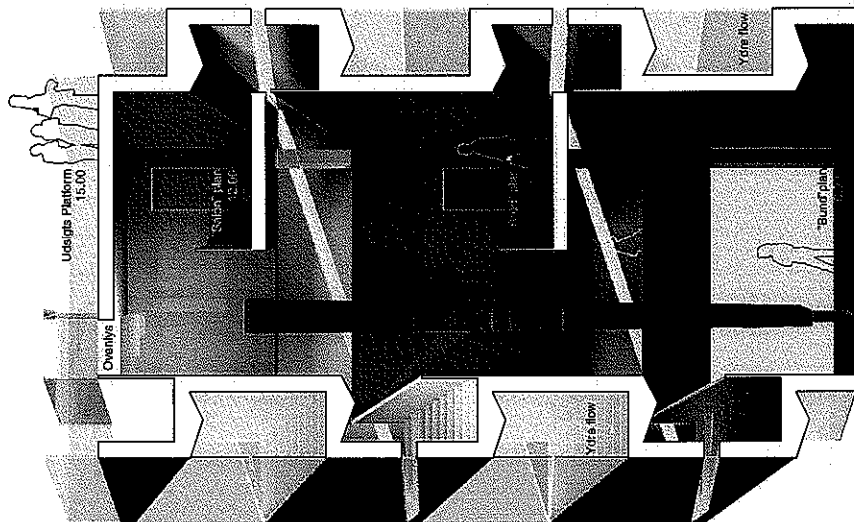
Tårnet er bygget op omkring to flows; et introvert og et ekstrovert, der opbygger tårnet som en dobbeltspiral. De to flows er en integreret del af udstillingskonceptet, hvor det indadvendte flow især retter fokus mod historien om roret og forliset og det udadvendte flow knytter historien fast til havet og det fantastiske landskab. Endvidere fungerer det udadvendte flow som flugtvej.

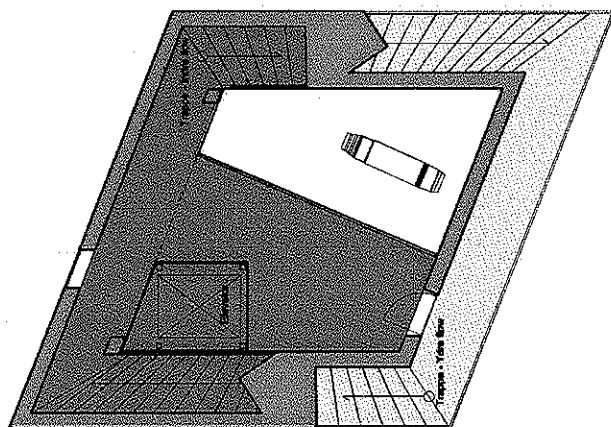
Hovedattraktionen i tårnbygningen er roret fra St. George. Tabet af roret var en medvirkende årsag til St. Georges' forlis, så det spiller på den måde en central rolle. Med sine 11 meter vidner det desuden om skibets størrelse og giver et nærværende indblik af tragediens omfang. Roret er centralt placeret i et 15 meter højt rum.

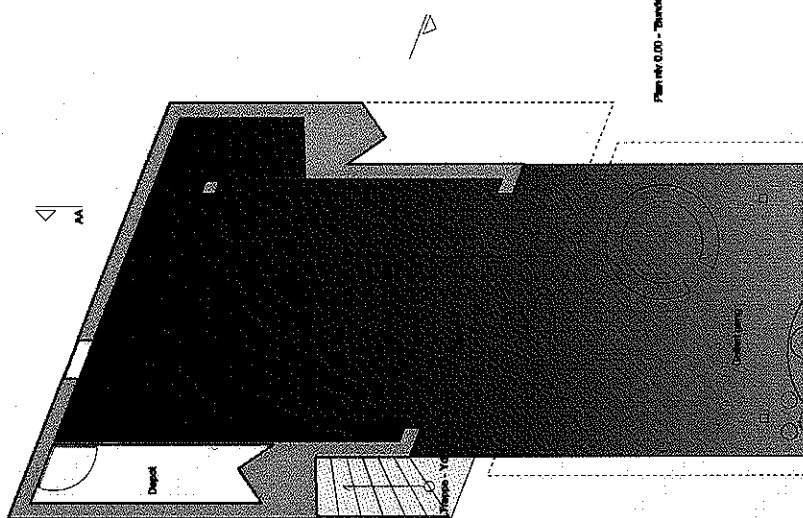
det store panorama over det spektakulære landskab. Bevægelsen fortsætter op til en regulær udsigtsplatform på taget, og man fortsætter ned igen via det eksterne forløb, hvor havet, landskabet, fjorden og Thorsminde udfolder sig i et 360 graders panorama. Derudover er der naturligvis adgang til alle niveauer med elevator, som er i glas og dermed også formidler en oplevelse af at bevæge sig op igennem rummet.

Man ankommer via gallerigangen til bunden af roret; her er forholdsvist mørkt, og den besøgende bevæger sig ad trapper rundt om roret, opad mod ovenlyset. Udspringet i det høje rum er platforme, hvor der bl.a. kan etableres mindre udstillinger. På vej opad har den besøgende kig ud til landskabet, men de små vinduer er skråstillede så de begrænser udsynet og retter fokus indad. Først når man er ankommet til salonen på øverste niveau, serveres

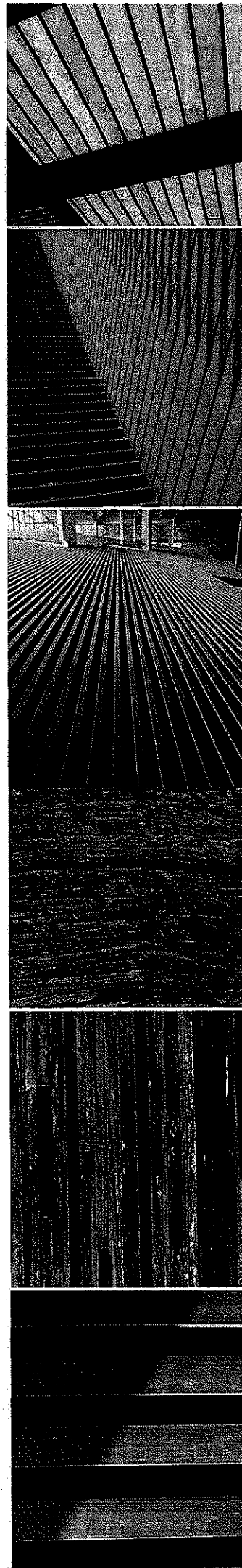

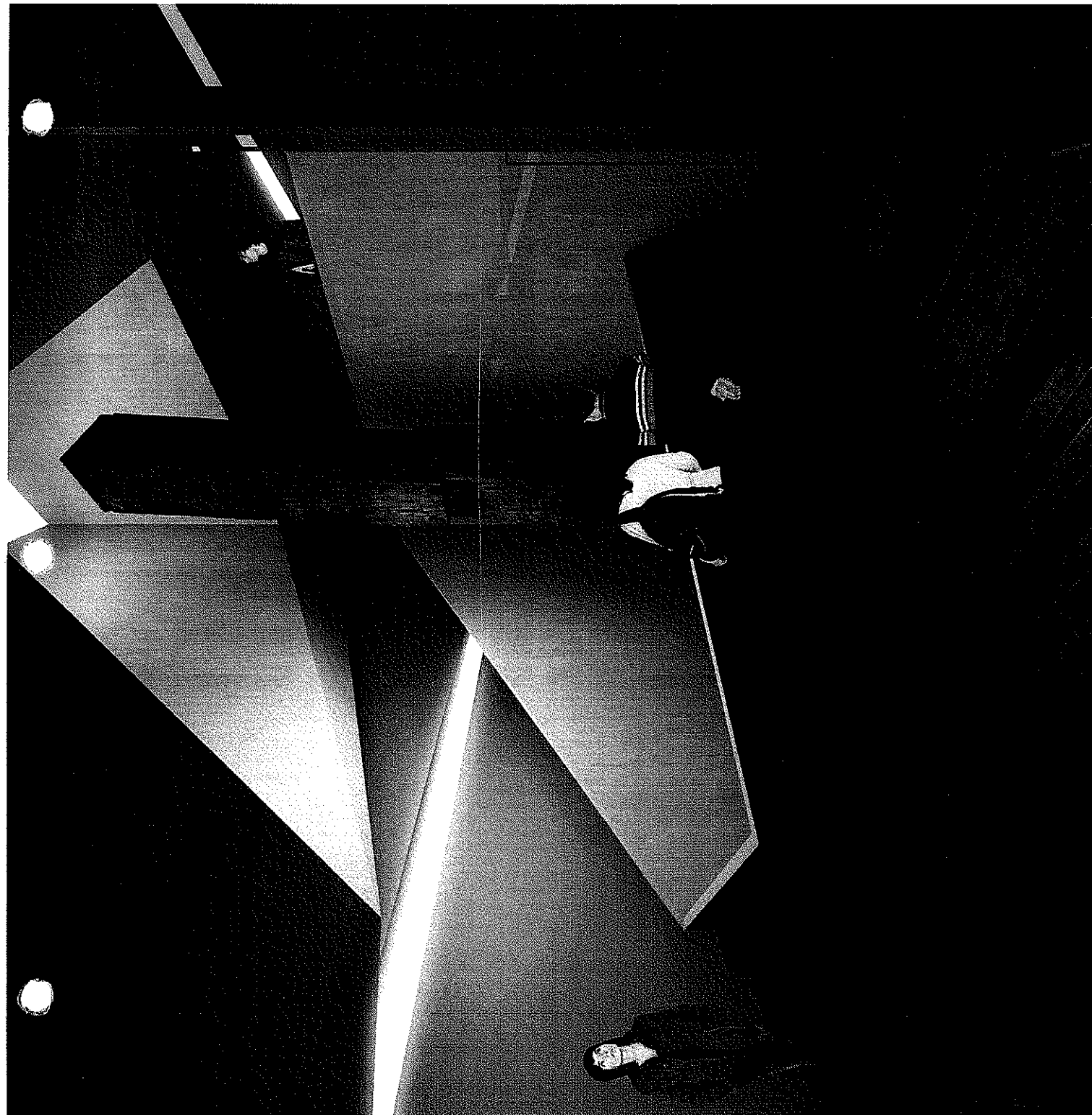

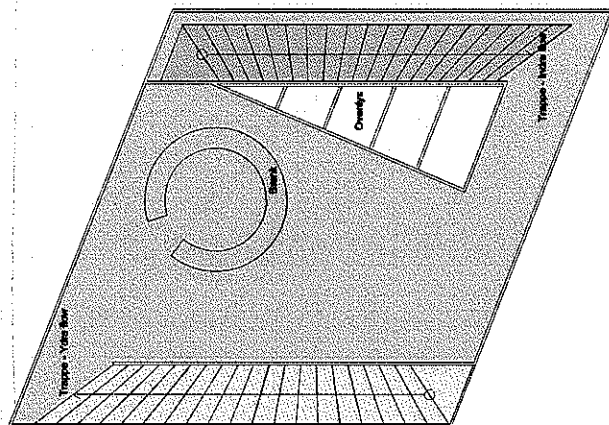
Plan 1:100 n.v. 8.00 - "Brudek"

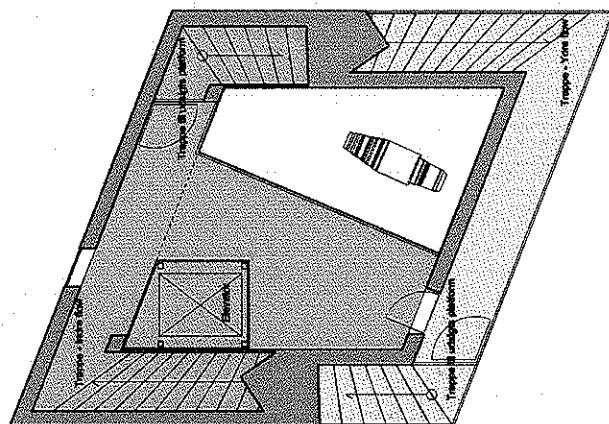
Plan n.v. 0.00 - "Brudek"

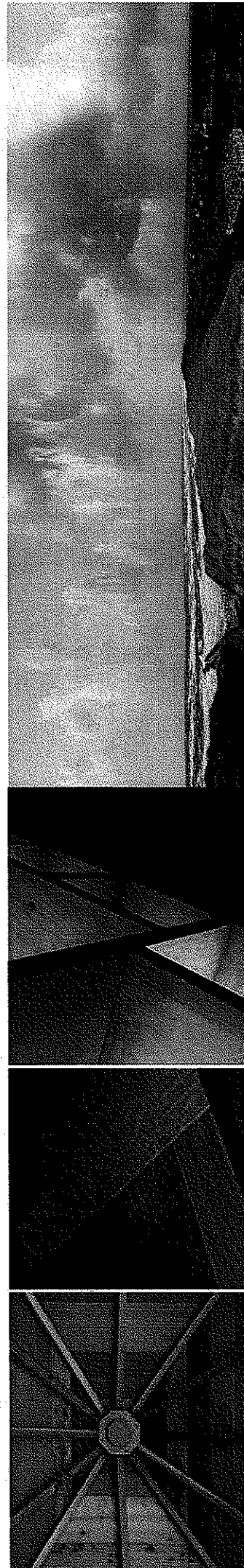

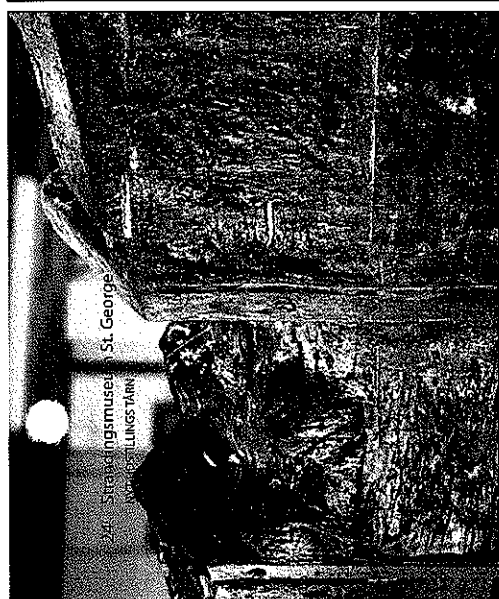
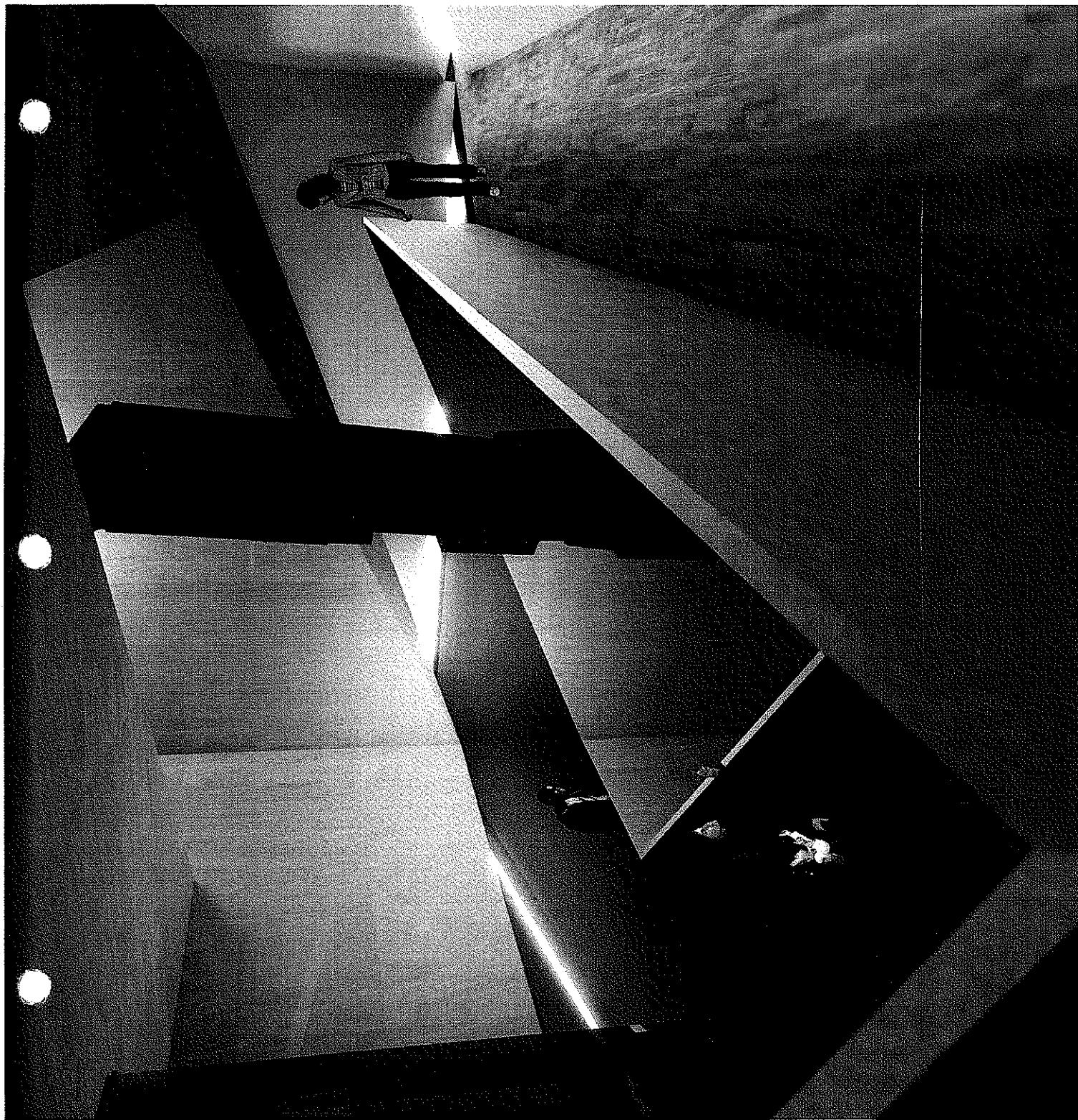

Teg Plan 1:100 ark. 15.00 - "Udstilling"

Plan 1:100 ark. 12.00 - "Salvør"

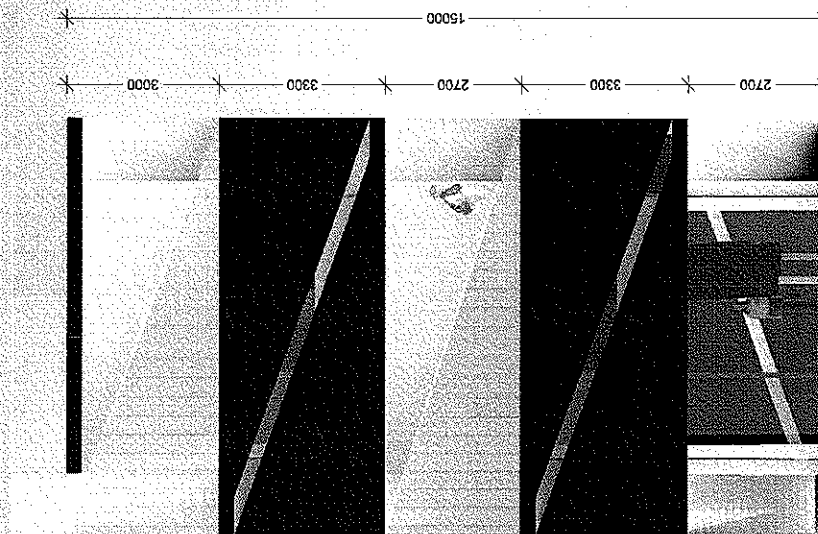
24. Strada Ingemuse, St. George
KINGSTON, LINGSTARK

VARTEGN

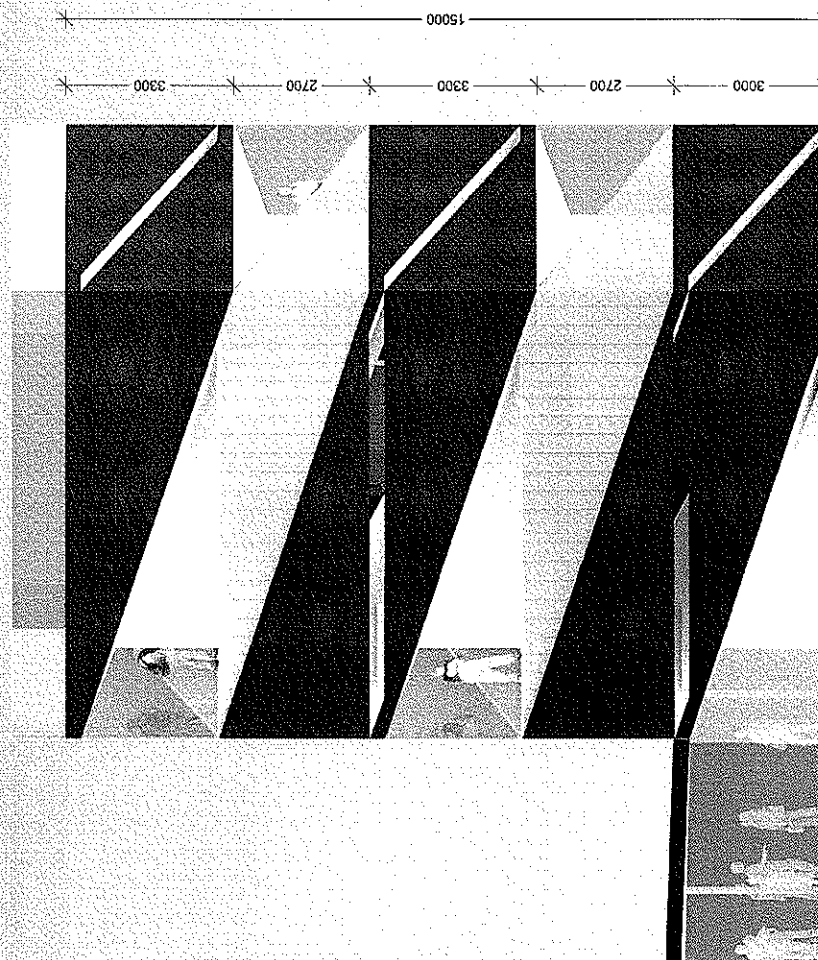
Til trods for den relativt lave højde, vil tårnet kunne beskues fra store dele af Thorsminde og det omkringliggende landskab. Det er derfor vigtigt, at tårnet som objekt har noget at tilbyde. Tårnets plangeometri er en rombe, hvilket i modsætning til eksempelvis kvadrater skaber en mere dynamisk og oplevelsesrig form. Det vil fremstå med en varieret silhuet, afhængigt af hvorfra den beskues. Ved ankomsten til Thorsminde fra sydøst fremtræder det med en elegant og slank profil. Det samme gør sig gældende fra stranden mod nordvest, hvorimod det fra nordøst og sydvest har et mere støvt og robust udtryk.

Facadernes geometriske mønstre afspejler husets funktion ved at fremhæve trapper og platforme, og man vil kunne se publikums silhuetter, når de bevæger sig i tårnet. Endvidere bærer facademønstret en reference til et markant formspil, som det eksempelvis ses ved sømærker, og den slanke og spidse bygningskrop kunne associeres med en skibsrævn.

Syd facade 1:100

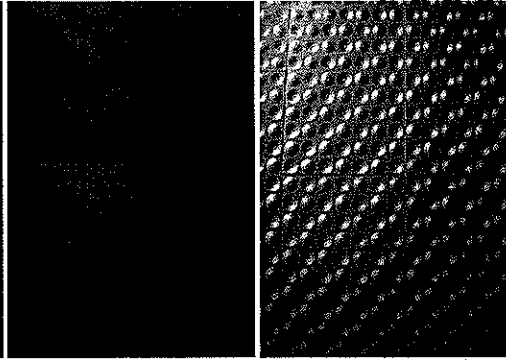
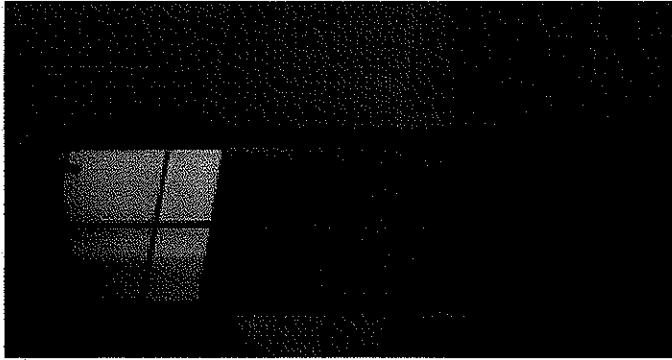

Øst facade 1:100

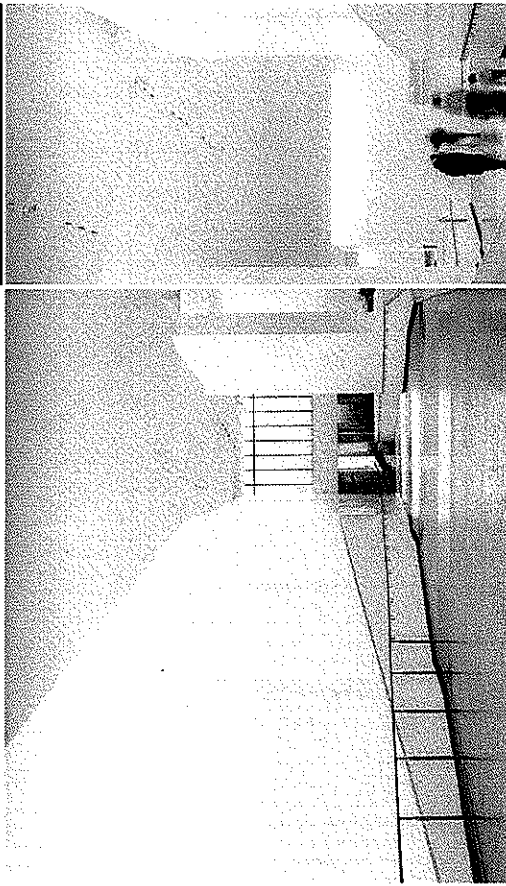
MATERIALER

Strandingsmuseets eksisterende bygninger fremstår som en klynge, der er sammensat af nogle klare og velkendte volumener. Materialeholdningen med sort og hvidbehandling træ har et enkelt og klart udtryk, som fortsættes i de nye tilbygninger. Da tårnet vil være noget mere eksponeret for det hårde klima og samtidigt i kraft af højden er noget mere kompliceret at vedligeholde, vil det være hensigtsmæssigt at bruge de samme materialer som på de lave bygninger. Mens den samme enkle farveholdning videreføres til tårnet, er det nødvendigt at bruge nogle mere vejrbestandige materialer såsom metalbeklædning af enten kobber eller forpatineret zink. Derudover bruges klart glas og translucent industriglas, som skaber en smuk glødende effekt om natten.

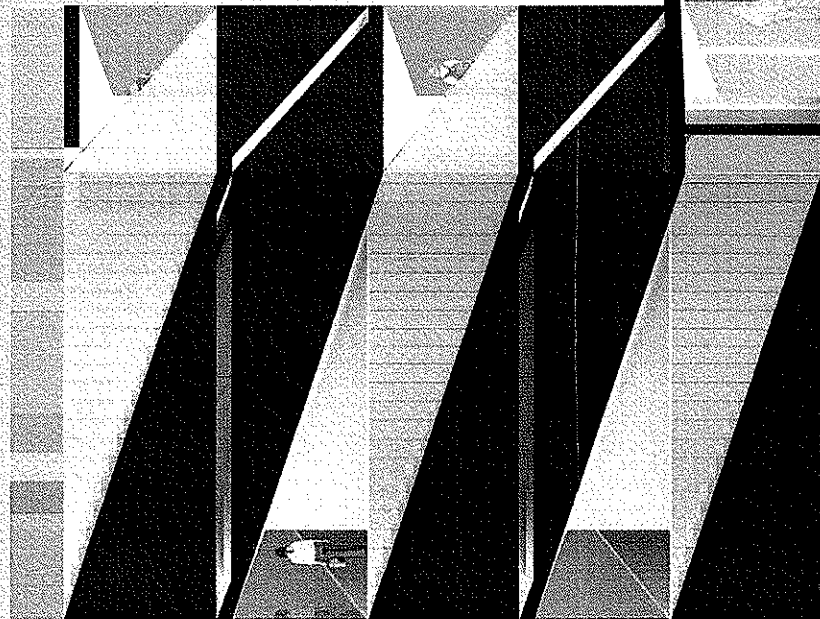
Indvendigt består tårnets materialer dels af neutrale vægge dels af træbeklædninger, hvor såvel forarbejdningen af materialet og materialernes art spejler det sociale spænd på et lineskib fra begyndelsen af 1800-tallet. Fra det mørke og fugtige banjerdæk og kanon-dækkene, der repræsenteres ved grove ubehandlede planker, til kapitajens lukaf, der repræsenteres ved ædle og polerede træsorter.

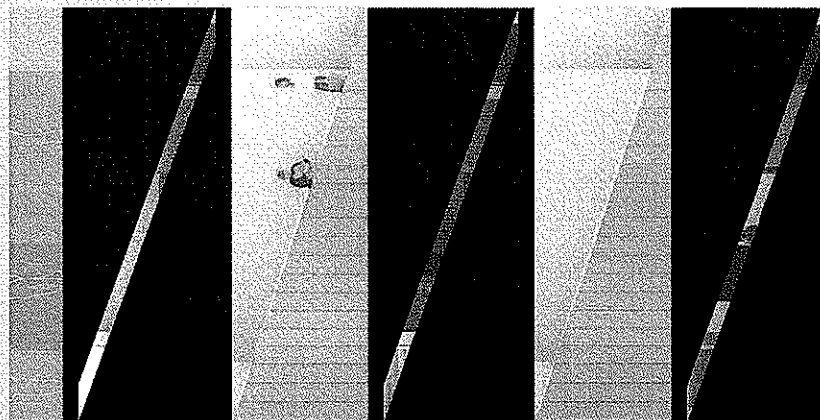
Materiale reference - Forpatineret Kobber

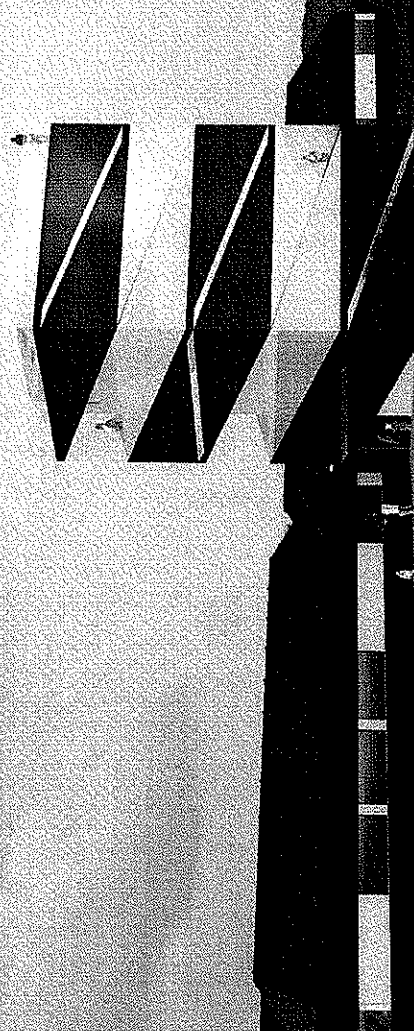
Materiale reference - Profilt glas

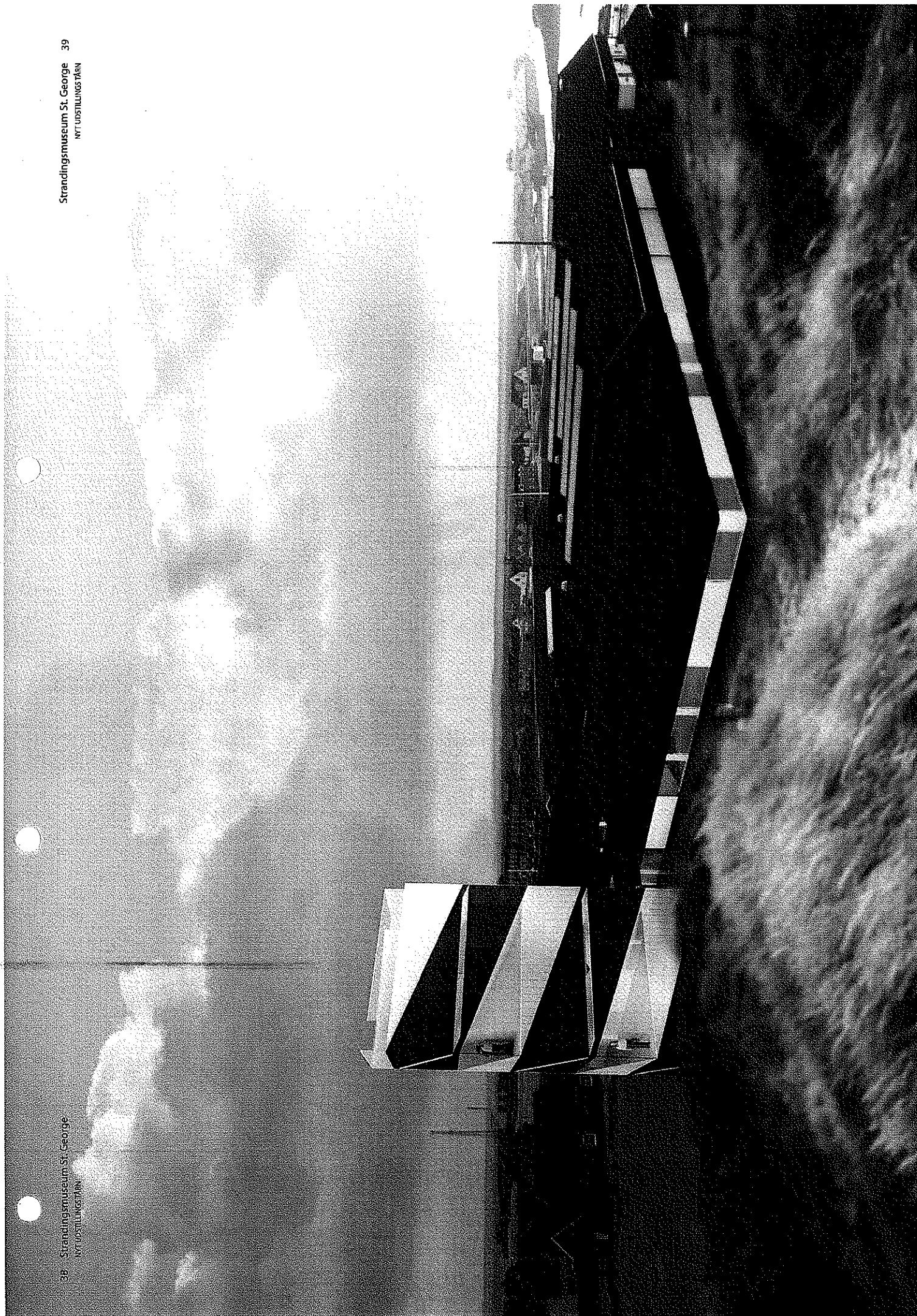
Vest facade 1:100

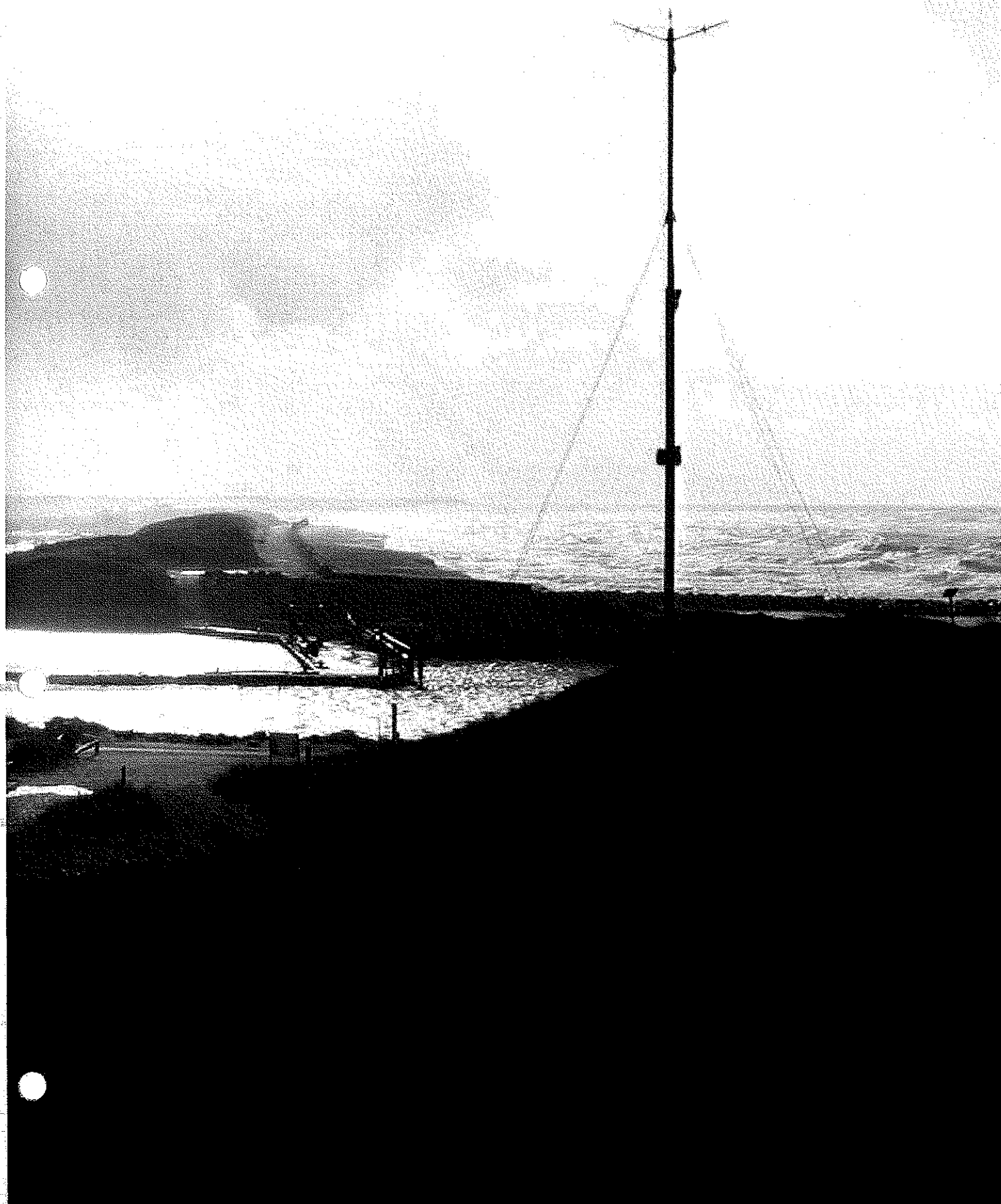

Nord facade 1:100

NORD

TILBYGNING

LEG/
AKTIVITET

TÅRN

EKSISTERENDE BYGNING

PARKERING

FORSLAG 2 - OVERSIGTSPLAN - MÅL 1:500

Strandingsmuseum St. George, Thorsminde - Forslag til udvidelse - 27. februar 2008

H. Lindquist ops. Arkitekt m.a.s.